Слава Україні! Героям слава!

Чорноморські НОВИНИ

ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА ГАЗЕТА

№ 10 (22435)
ЧЕТВЕР 2 БЕРЕЗНЯ 2023 РОКУ
Виходить із 19 липня 1917 р.

Гримить! Тайна дрож пронимає народи, —
Мабуть, благодатная хвиля надходить...
Мільйони чекають щасливої зміни,
Ті хмари — плідної будущини тіни,
Що людськість, мов красна весна, обновить...
Гримить!

Іван ФРАНКО.

● Точка зору

Будівники нових імперій

Коли заходить мова про те, чим закінчиться для сусідньої держави можлива поразка у війні, частина політиків, експертів і журналістів упевнено відповідає: розпадом росії. Для нас, українців, подібний фінал був би подарунком долі. Але для любителів прогнозів нема важливішого правила, ніж відрізняти бажане від дійсного. А дійсність така, що у світі XXI століття бачимо прямо протилежний процес — процес створення і зміцнення нових імперій.

Імперіалізм як досвід і як ідея

Починаючи з другої половини XX століття, після перемоги над гітлерівською Німеччиною, класичні імперії зникали одна за одною. Холодна війна фактично розділила людство на дві частини. Одну контролювали Сполучені Штати Америки, іншу — Радянський Союз. Радянська сторона наступала, американська стримувала. Але в основі глобальної політики залишалася територіальна експансія. З гонкою озброєнь, локальними війнами і спробами нав'язати всьому світу фантастичні доктрини.

Чи треба зауважувати, що до холодної війни звикли, жили за її законами і крах комуністичної імперії для більшості західних політиків став неприємною несподіванкою? З'явилися теоретичні обґрунтування остаточної перемоги ліберальної ідеології, кінця історії (Френсіс Фукуяма та ін.). З цього випливала архаїчність військових союзів зразка НАТО, але, головне, стали очевидними величезні витрати на озброєння. Якийсь час такі витрати виправдовували боротьбою з тероризмом, але потім про виправдання взагалі забули. Пріоритетом держави з часів Обами стали соціальні програми. На наших очах зникала остання імперія західного світу. Трамп став символом повернення США до ізоляціонізму.

Однак імперіалізм, як ідея розширення влади над світом, не зник, а змінився. Він перефарбувався в нові кольори і почав набирати сили в країнах, де для відродження імперій існує історичний ґрунт. Одразу зауважимо: ґрунт — різний. І різними виявилися методи будівництва нових, а фактично — відродження старих імперій. Найяскравішими прикладами великого будівництва XXI століття стали Китай, Туреччина і росія. Їх цілі та методи збігаються в тому сенсі, що новий імперіалізм є такою ж експансією, як імперіалізм старий. І так само, як у минулому столітті, новий імперіалізм здатний породити нову світову війну.

Претензії на світове панування Китайської Народної Республіки засновані на неймовірному зростанні економіки з кінця 70-х років минулого століття і на тимчасовій відмові політичного керівництва КНР від втручання в економічні процеси. Зараз за обсягом валового внутрішнього продукту це друга економіка світу. А за можливістю спрямування ресурсів в потрібному напрямку — перша. Можна забути про час, коли Серединна імперія замикалася в географічних рамках. Претензії китайських комуністів-імперіалістів не обмежуються Тайванем або російською Зовнішньою Монголією. За нагоди Пекін накладе руку на Африку і Латинську Америку, хоча чекати такого випадку доведеться довго.

Претензії Туреччини на світову спадщину Османської імперії поки що не проявилися в повному обсязі. Але те, що у президента Реджепа Тейіпа Ердогана існують плани щодо консолідації ісламського світу, і те, що ці плани не пустий звук, доводить втручання Туреччини не тільки в сирійський конфлікт. Судячи з усього, допомога Азербайджану в Нагірному Карабасі, участь Туреччини в створенні об'єднання тюрків Середньої Азії і негласна допомога кримським татарам — тільки перші дзвіночки.

Орда, третій Рим, Петро Перший і путін

Якщо Історичні шляхи двох імперій (Серединної й Османської) на якийсь час переривалися і заростали бур'яном, то імперія, що виникла як улус на околиці Золотої Орди, до світового панування йшла впевнено і безперервно. Змінювалася декорація, але не суть експансії. Фраза псковського ченця Філофея, що москва є третім Римом, а четвертому не бути, була керівництвом до дії не тільки для московських князів і російських імператорів. Нею керувалися у своїй політиці лідери радянських комуністів і російських демократів. У спадок вона перейшла до чекістів. Тобто путін, намагаючись відродити імперію, йде добре торованою дорогою. І це пряма дорога, дорога фактично без розвилок.

Були, щоправда, періоди, коли імперія падала під власним тягарем. Але після коротких проміжків безвладдя і розвалу на осколки історія повертає величезну країну на круги своя. І не важливо, хто розстрілює з танків парламент, хто підриває будинки на Хрещатику, завдяки кому в голодаморах гинуть мільйони людей. З однаковим успіхом такі злочини могли скоїти радянські комуністи, єльцинські демократи чи путінські патріоти. Характерно, однак, що звірства впродовж багатовікової історії одностайно підтримує народ. І з ентузіазмом бере участь у цих звірствах.

З якого дива, скажіть, населенню, забризканому кров'ю сусідів і родичів, розпадатися на частини? На відміну від ситуації двохсотлітньої давнини, російська імперія є не «тюрмою народів», а тюрмою одного народу. Радянського. Цьому народу (включаючи Чечню, Бурятію і Туву) непогано живеться у зоні, а якщо дати по матрацу на нари, то й горло перегризуть українцям і допливуть до Вашингтона без рятувальних жилетів. Тож залишмо безглузді мрії про розпад росії і подумаймо про те, що для нас важливе насправді.

А для нас важливі кілька речей. Перше — витіснити цю потолоч за межі України, не збиваючись на думки про майбутнє. Те, хто заволодіє врешті-решт ядерною валізкою — турбота не наша, а ЦРУ. Друге — не дочікуючись військової перемоги, домогтися від союзників прийняття законів про репарації, повну конфіскацію російських активів і спрямування конфіскованих коштів на відновлення української економіки. Третє — переконати союзників і нейтральні країни у необхідності схвалення законів про відповідальність росії за розв'язання війни проти України. Щоб ніякий патрушев, не кажучи вже про путіна, не міг сховатися від правосуддя. Ніде і ніколи.

І четверте. Після перемоги над ворогом треба залишитися вільною, демократичною країною. Прикладом для всіх, хто в цьому зараз не впевнений.

Слава Україні!

Леонід ЗАСЛАВСЬКИЙ.

● Пам'ять

Лист до Івана Дзюби

Минули роковини упокоєння Івана Дзюби.

Згадую, який величезний розголос мала його знаменита, унікальна стаття про русифікацію! Те, що вона була базована на деяких статтях Леніна і на Конституції, те, що вона офіційно надіслана до ЦК, до Петра Шелеста, не давало змоги партії арештувати Дзюбу. Навіть їм довелося видавати книжку якогось Стенчука, поширювати по всій Україні з метою спростування висновків Івана Дзюби.

Ми навіть думали, що це Петро Шелест зробив навмисне, оскільки сам був, думали ми, пролетарським чи партійним націоналістом...

Цього листа я відніс до редакції «Літературної України». Особисто вручив редакторові.

Потім зустрівся з Іваном Дзюбою (ми були вже раніше знайомі) біля університету і дав йому до рук.

До речі, тоді ж я дав йому для читання свою повість «Маюнелла». Напівфантастичну — про те, як росія виходить із СРСР, верховний совєт проголосував «за», бо еті нацмени псують русскій язик! І як Україна, її Верховна Рада на відпускає, протестує! Тому що «ети стєпі України — ето русскіє поля!». Була у мене підпільна думка, що Іван передасть її за кордон... Не вийшло...

Він подякував за листа і попередив мене, що може бути нагінка. Я відмахнувся: байдуже! Тут же нема антирадянщини, а є любов до України, яка представлена в ООН, яка є формально республікою з правом виходу з СРСР... Лист, звичайно ж, не був надрукований.

Через два роки — 11 жовтня 1971-го — мене арештували. Одним із пунктів мого звинувачення було поширення Дзюбиної роботи «Інтернаціоналізм чи русифікація?». Про те, що я розмножував його роботу фотозбільшувачем — у КГБ так і не взнали, на щастя.

І — о диво! Коли знайомився зі справою № 570 весною 72 року — бачу цього відкритого листа, підшитого до якогось тому... Отже, редакція передала його до КГБ.

Отака була історія цього листа.

А Іван у 1989 році телефонує мені, просить дати, прислати йому оту «Маюнеллу» — от би вона зараз прозвучала! Овва. Щезла, пропала. КГБ її вирішило не підшивати до справи, бо вона б тоді збереглася, як зберігся оцей відкритий лист до Івана. Аж 2014 року я її відновив, двічі вже перевидана...

Відкритий лист Івану Дзюбі

Шановний Іване!

Прочитав у «Літ. Україні», № 17, 1969 р., статтю «Місце в бою, або про літератора, який опинився по той бік барикад» Любомира Дмитерка чи того, хто писав за нього. Прикро за письменника, що поставив свій підпис, прикро за суспільство, яке дозволяє собі так ставитися до своїх кращих представників, якими повинно б пишатися.

На початку статті Л.Дмитерко пише, що Ви користуєтесь популярністю серед деяких молодих літераторів. Неправда! Ви популярні і шановані серед усієї мислячої прогресивної молоді. Шанують вас і старші люди, усі, хто не втратив здорового глузду і свідомого підходу до життя.

Ваша чесна, відверта і правдива книга захоплює кожного читача, хвилює до глибини душі, вчить відвертості і сміливості, так потрібних зараз. І мірилом її вартості не повинно бути те, що її взяв хтось за кордоном на озброєння. Так само там взяли на озброєння матеріали XX—XXII з'їздів КПРС — але ж їх не називають антирадянськими чи антипартійними!

Дмитерко пише, що в національному питанні «...є ще окремі недоліки і недогляди... Про них треба говорити, шукати шляхів до успішного вирішення назрілих завдань». Чому ж він сам і йому подібні не говорять, не шукають, а піднімають руку на того, хто говорить і шукає?

Як же інакше можна вирішити ці наболілі «завдання», не обговорюючи їх всебічно, як, наприклад, обговорюється закон про сім'ю чи статут сільгоспартілі?

Та обговорення у Дмитерка нема — там лише смакування того, хто що сказав чи написав за кордоном. Чому ж там відреагували на Вашу книгу раніше, ніж у нас? Чому ж у нас ніхто досі не сказав про «Інтернаціоналізм чи русифікацію?», хоча читають її скрізь по Україні? А вона ж послана в ЦК КПУ три з половиною роки тому?!

Про це Л. Дмитерко не пише ані слова.

Натомість пише, що Ви опинилися по той бік барикад. І ані слова про те, чому людей (комуністів і безпартійних) тільки за те, що вони люблять Україну синівською любов'ю і тривожаться її долею, людей, які мають право сказати про себе словами Шевченка: «Ми чесно йшли, у нас нема зерна неправди за собою», — такі, як Дмитерко, ставлять по той бік барикад? Ні слова про те, чому переважна більшість свідомих українців «на Україні — хворі Україною, на Україні — в пошуках її». Ні слова про те, чому Володимир Сосюра мав право сказати: «Ходою гнівною блукаю / В своїм краю чужинцем я. / Пожаром очі застилає / Мені трагедія моя»!

Так, у кожного з нас повинно бути місце в бою. В бою за національні конституційні права нашого возз'єднаного українського радянського народу, за відновлення ленінської національної політики, потоптаної сталінським чоботом у 33—37 роках.

І моє місце в цьому бою — поруч з вами, Іване.

А по який бік вони? Чи є у них місце в бою? Ні, вони згодні бути арбітрами, суддями... Це як-неяк безпечніше... Тож хай собі коментують, не звертайте на них уваги.

Бій за права нашого народу іде.

Вашу руку, Дзюбо!

Літо 1969 р.

Олекса РІЗНИКІВ.

(Опубліковано у газеті «Свобода» Українського народного союзу (США), номер за 23 лютого 2023 р.).

НА СВІТЛИНІ: Іван Дзюба та Олекса Різників у Львівському національному театрі опери та балету під час відкриття Форуму видавців, 14 вересня 2006 року.

Фото Юрія ЗАЙЦЕВА.

● Актуальне інтерв'ю

Тарас КРЕМІНЬ:
24 лютого стало і мовним рубіконом

— Мовні порушення фіксувалися здебільшого в освітній сфері?

— Це різні сфери: інтернет, освіта, обслуговування, транспорт, охорона здоров'я тощо.

— Скільки всього торік було накладено штрафів?

— Достатньо. Вони стосувалися різних осіб: викладачів університетів, патрульних, керівників сайтів... Частину штрафів було сплачено відразу, частину — вже цього року відповідно до процедури стягнення. Це не сотні і не тисячі. Поки що це одиниці штрафів і десятки попереджень. Але, водночас, це тисячі вимог про усунення тих або інших порушень. Ключове, як я вже сказав, що дозволяє нам накласти санкцію, — це комплекс доказів.

— Тепер зрозуміло, в чому річ. А то, пам'ятаю, у соцмережах активно обговорювалося, чому мовний омбудсмен мало штрафує...

— Наша інституція не єдина, яка може накладати штрафи. Органи поліції, Держпродспоживслужба теж мають таке право. Яка статистика там? Навряд чи вона є нині предметом уваги суспільства. Але наша інституція молода, ми максимально відкриті і кожен свій крок пояснюємо, аргументуємо.

Наше завдання — скоротити кількість порушень і стимулювати людей до обов'язкового застосування державної мови в усіх сферах. Чим більше буде української, тим менше буде порушень.

— Звернень щодо порушень мовного законодавства у військовій сфері не було? Адже війна...

— Ані звернень, ані порушень мовного законодавства у військовій сфері не зафіксовано. Я за це вдячний нашим захисникам.

— Дехто з тих, хто захищає право говорити російською мовою, апелює до того, що багато фронтовиків спілкуються російською...

— Коли небажання спілкуватися українською аргументують особливостями застосування мови військовослужбовцями на фронті, це некоректне порівняння! Ми говоримо про обов'язковість застосування державної мови у визначених законом сферах. Ми знаємо, якою мовою спілкується міністр оборони, його заступники, командувач Збройних сил України, начальник Генерального штабу, командири підрозділів, військових частин, бригад. Якою мовою віддаються накази. І ми прекрасно уявляємо, що в окопах військові можуть спілкуватися не тільки українською. У нас є грузинський легіон, є військові з Білорусі (підрозділ Кастуся Калиновського). Звісно, вони спілкуються російською, угорською, польською, іншими мовами, бо Україна багатонаціональна.

Захисники «Азовсталі» — командири підрозділів — зверталися до всього світу, перебуваючи у надскладних умовах, українською та англійською. Підкреслюю, вишуканою українською та вишуканою англійською, підкоривши мільйони своєю мужністю та героїзмом.

— У Національному університеті «Києво-Могилянська академія» ревно підійшли до виконання вимог закону і взагалі заборонили спілкуватися російською. Заборона стосується і студентів, і адміністративного персоналу, і викладачів. Чи наслідували цей приклад інші заклади?

— Незалежно від того, які правила внутрішнього розпорядку в університетах України, із 2019-го, відколи запрацював закон про мову, діє стаття 21, яка визначає, що мовою освітнього процесу є державна мова.

Києво-Могилянська академія оновила правила внутрішнього розпорядку і зобов'язала всіх працівників послуговуватися українською (а за потреби — англійською чи іншою мовою) під час проведення наукових конференцій, публічних заходів, виконання спільних наукових проєктів. Вони запропонували не спілкуватися російською як мовою країни-агресора. Йдеться не про дискримінацію. Мова про обов'язковість і неухильність дотримання законодавства і спілкування, передусім, українською.

Є й інші, не менш цікаві приклади, які можуть наслідуватися іншими університетами: Національна музична академія, Харківський університет імені Каразіна, Південноукраїнський національний педуніверситет імені Ушинського, Херсонський державний університет, Миколаївський національний аграрний університет запропонували інший формат. Вони запровадили посади мовних омбудсменів з числа свого колективу. В Харківському університеті Каразіна ним став завідувач кафедри української мови, а в Херсоні, Одесі та Миколаєві — студенти, які будуть чи вже працюють над розмовними клубами, курсами, беруть участь в організації «круглих столів», фактично займаючись українізацією молодіжного середовища...

— Наостанок питання про функціонування української мови у сфері культури. Відома громадська діячка Ірина Фаріон в ефірі на каналі «Театральна риболовля» акцентувала на «лазівці» в мовному законі. Зокрема, говорила про те, що стаття 23 першим пунктом визначає: «Держава забезпечує застосування державної мови у сфері культури», а в другому пункті — дозволяє застосування інших мов під час культурно-мистецьких, розважальних та видовищних заходів, «якщо це виправдано художнім, творчим задумом організатора заходу, а також у випадках, визначених законом щодо порядку реалізації прав корінних народів, національних меншин України». Чим і користуються деякі заклади культурної сфери. Як приклад — прем'єра 3 лютого російською мовою вистави «Золоте теля» в Одеському академічному театрі музичної комедії ім. М. Водяного. На 12-у місяці повномасштабної війни... Чи відомо вам про цей факт і чи будете реагувати?

— Ми тут вбачаємо низку порушень, які стосуються не тільки цього факту, а й використання недержавної мови посадовими особами згаданого обласного комунального закладу. Ми не займаємося репертуарами, структурою і якістю мистецьких або культурних заходів, ми займаємося забезпеченням права громадян України, незалежно від їх походження, на доступ до інформації та послуг державною мовою.

А коли порушення мовного закону пояснюють захистом прав національних меншин, це створює прецедент, який навряд чи є аргументованим. Мені здається, що тут є елементи маніпуляції, бо, скажімо, театральні колективи інших міст України вже давно схвалили рішення, що жодних спекуляцій на питаннях мови не буде.

Один із яскравих прикладів — Київський національний академічний театр драми імені Лесі Українки. До 24 лютого минулого року в їхньому репертуарі були вистави, в тому числі недержавною мовою. 24 лютого під час обстрілів Києва колектив одноголосно вирішив: тільки українська мова! Крім того, вони були серед перших, хто ініціював вилучення з назви слова «російської» — до 24 лютого 2022-го це був «Київський національний академічний театр російської драми імені Лесі Українки».

Ці приклади є знаковими для нашої держави. Подібні порушення були і в Одеській опері, але 24 лютого для всіх стало рубіконом. І це — наше народне досягнення. Наголошую: рубікон перейдено 24 лютого. Сьогодні ні в кого не виникає жодного сумніву, що мовний фронт, який ми обстоюємо всім українським народом, це і є наша реакція на століття лінгвоциду, приниження, витіснення української мови.

Ми живемо в історичні часи, коли остаточно залишаємо на устах українців українську мову як правічну мову, як мову єднання, як мову, яка є демонстрацією нашої ідентичності, гідності і свободи.

Любов БАЗІВ.

(Друкується з деякими скороченнями. Повну версію читайте на https://www.ukrinform.ua).

(Закінчення. Початок у номері за 23 лютого).

● Ситуація

Форма виховання у формі присідання?

Курсант присідає на плацу з високо піднятими руками, а троє дорослих — двоє поліціянтів й один у цивільному — спостерігають за ним, при цьому один із них знімає відео на телефон. Так викладачі Одеського державного університету внутрішніх справ вирішили покарати курсанта другого курсу за те, що він сушив на підвіконні своє взуття.

Відео цього «покарання» зняли інші курсанти і викладали у соцмережі.

Керівництво вишу разом із представниками МВС провели розслідування цього випадку і запросили журналістів, щоб розповісти про деталі.

— Ви всі бачили відео, і хочу вам сказати, що мені особисто це неприємно, що мене це обурило — як ректора, як вчителя, як батька. Подія, що сталася, для мене є ганебною, — зазначив ректор ОДУВС полковник поліції Дмитро Швець, наголосивши: — Фізичні вправи не є нормою покарання у нашому виші. Це, скоріше, виняток, і саме тому ми провели ґрунтовне розслідування, аби таке більше не повторилося.

Викладачі, які «додумалися» до такого покарання, звільнені з роботи за перевищення службової дисципліни.

— Звичайно, сушити взуття на підвіконні — це порушення (у виші обладнані спеціальні місця для сушіння взуття та одягу), але викладачі повинні були провести виховну бесіду, а не вдаватися до методів, які принижують гідність людини, — переконаний ректор університету.

З курсантом Микитою проведено відповідну бесіду, він продовжуватиме навчання, як і ті курсанти, що зняли та оприлюднили відео. Їх ніхто не має наміру карати.

Спеціально для розслідування цього випадку із Міністерства внутрішніх справ прибула комісія.

— Курсант другого курсу — вже не новачок, він усвідомлював, що порушує дисципліну. Тим більше, що на цій локації, де стався інцидент, створені всі умови для того, щоб можна було відповідним чином висушити взуття. Це було дисциплінарне порушення з боку курсанта, але форми покарання у формі присідання у нас нема, — зауважив заступник начальника Управління взаємодії з Нацполіцією МВС Тарас Бондарина.

— Одеський університет внутрішніх справ у нас має добру репутацію, — підкреслив представник МВС В'ячеслав Гриценко, — і цей кричущий випадок — він поодинокий, такого не було ніколи. Курсанти можуть звертатися до ректора напряму з будь-якого питання, тут високий рівень відкритості та прозорості.

До речі, зустріч відбулася в новому корпусі вишу, який — чи не єдиний в Україні — зданий в експлуатацію вже під час війни. І це чимале досягнення університету й особисто ректора Дмитра Швеця.

Цікава деталь: серед курсантів ОДУВС — близько 40 відсотків дівчат. Вони не мають жодних преференцій і навчаються нарівні з чоловіками, складаючи, зокрема, і норми фізичної підготовки. Це — символ нашого поступального руху до ЄС, де жінки-поліціянтки — звична практика.

Реформа МВС і війна змінили українську поліцію загалом. Статус поліціянта став набагато вищим. І коли трапляються такі кричущі випадки, важливо одразу поставити крапки над «і». Це лише додасть авторитету МВС — прозорість, відкритість тепер на часі.

Ольга ФІЛІППОВА.

● Поетичним рядком

Олександр РУСИЙ

Нам є що захищати!

Стелив Чумацький Шлях
дорогу серед неба,
і ніч була, як ніч,
і день такий, як треба.

Ми жили у раю
(нам є що захищати!),
і з радістю на нас
дивилась Божа Мати.

Ми сіяли добро,
в полях буяло жито...
Тоді ще не було
поранених та вбитих.

Ще жодних руйнувань,
ракети та снаряда.
І дехто москаля
вважав тоді за брата.

І день був, наче день,
і ніч була — як треба,
стелив Чумацький Шлях
дорогу серед неба.

Та все наше життя
в одну лиху годину
сплюжила орда
смердючим «русскім міром».

І вже десятий рік
у нас на серці рана,
і вже десятий рік
іде війна кривава...

Та прийде щасний день —
інакше буть не може! —
і з гордістю на нас
погляне Матір Божа!

● Будьмо разом!

Передплата не закінчується ніколи!

Час летить стрімко — вже й весна завітала на нашу землю. Віримо: переможна!

Знаємо, що частина із Вас, шановні читачі, передплатили «Чорноморські новини» лише на перший квартал, а тому запрошуємо якнайшвидше подбати про те, аби й із квітня газета приходила у Ваші поштові скриньки. Зробити це можна до 20 березня у будь-якому відділенні «Укрпошти».

Вартість передплати не змінилася і становить:

9 місяців — 450 грн,
6 місяців — 300 грн,
3 місяці —150 грн,
1 місяць — 50 грн.

Бережіть себе і нехай Господь благословить, а Збройні сили втілять Його задум і подарують нам близьку Перемогу!

● На захисті Вітчизни

Коли взнавали, що зі Зміїного, то питали: «Це ти послав?..»

Прикордонник Микита Жур'ян з острова Зміїний перебував у полоні з першого дня війни. Його звільнили 24 листопада 2022-го. Після реабілітації повернувся додому на Одещину 25 грудня. Про те, що йому довелося пережити у полоні, читайте нижче.

Трансфери бранців

24 лютого всіх захисників острова Зміїний окупанти повантажили на буксир «Шахтёр» і доставили до Севастополя. Там утримували у казармі військової комендатури два тижні. Після цього прикордонників та морпіхів відправили літаком до Курська. А звідти, прямо з аеродрому, — в Бєлгородську область, у СІЗО, що у місті Старий Оскол. Там утримували місяць. Потім — чотири місяці за ґратами у виправній колонії у Валуйках. А вже звідти переправили до виправної колонії, що в Алексєєвці. Спочатку всіх захисників з острова Зміїний утримували разом, але за деякий час розділили. Де перебувають десятеро прикордонників, наразі не відомо.

Молекулярна кухня

Ще більш-менш нормально годували, коли були в Криму. Їжа — як для військовослужбовців. А вже в колоніях якість харчів відверто тюремна — картопля, макарони, щі. Порції давали маленькі. Маючи вагу 85 кілограмів, Микита втратив 20. Умови були терпимими. Кожен мав своє ліжко. Не було такого, що на одне ліжко претендувало кілька людей.

Тюремне «від кутюр»

На четвертому місяці тримання за ґратами захисників Зміїного почали водити на роботи у швейні цехи, спочатку — у 6-й, а пізніше — у 4-й виправних колоніях. Там полонені виготовляли роби для будівельників, одноразові медичні халати тощо. З в'язнями перетиналися лише під час роботи. Ті приносили матеріали для шиття. З ними розмову мав тільки головний з виробництва.

Інформаційний вакуум

Мінімальну інформацію отримували з радіо, щось на кшталт пропагандистського телеканалу «Росія-24».

Тобто постійні новини та промивання мізків. Було не зрозуміло, що ж насправді коїться на Батьківщині. Там розповідали про захоплені українські міста, області тощо. Бранці не могли уявити масштаб захоплених територій. Здавалося, що ворог уже пів України підкорив. Час від часу давали почитати місцеві газети. Головні наративи у них — всі підтримують так звану «спецоперацію» та «тотальні перемоги». Лише коли переїхали в колонію, де був телевізор, хлопці побачили на карті, що Україна тримається і дає гідну відсіч. Особливо явним це стало, коли відбили Харківську область за три дні. По телевізору на всіх каналах сказали, що це стратегічний відступ і що Харків їм не потрібен. Але хлопці все прекрасно зрозуміли.

Били за правду

Ставлення до полонених залежало від тих, хто заступав на зміну. Були адекватні, які поводилися з бранцями нормально. А були й зомбовані, які навіть слухати не хотіли, хто ці хлопці, знущалися, вдаючись до морального й фізичного насилля тільки тому, що українець.

Перед обміном у Микити була змога порозмовляти з іншими хлопцями. Він зрозумів, що йому, порівняно з ними, було не найгірше. Дозволяли хоча б сидіти на стільці, а інколи — на ліжку. Іншим же доводилося цілий день стояти. Якщо присів, окупанти проводили «виховний процес».

«Русский военный корабль, иди на...»

Шукали, хто сказав фразу «Русский военный корабль иди на...». Деякі працівники цих колоній, заради забавки, робили так звані допити військовополонених зі Зміїного. Коли дізнавалися, що з острова, то питали: «Це ти послав, це ти послав? А хто послав, якщо не ти?». Зі слів Микити, ніхто не знав, хто вимовив цю фразу, адже вона прозвучала в ефірі на 16-у міжнародному морському каналі судноплавства, а вони були на позиціях й не чули цього. І що тільки з приміщення чергового прикордонної застави це можна було зробити.

Про те, як ця фраза вплинула на бойовий дух українців та автора, вони дізналися вже після повернення додому. А ще тюремники промацували, що кожен з полонених українців думає про Зеленського, про владу, про ситуацію на Донбасі. Звичайно, всі намагалися викрутися з цієї розмови та перевести тему. За те, що скажеш «Крим — це Україна, а Президент легітимний», могли дуже постраждати.

Без права на телефонний дзвінок

Зв'язку з рідними всі ці місяці не було. Ніхто не знав, як справи у близьких. І це дуже пригнічувало. У СІЗО в Старому Осколі полоненим дозволили написати листи додому. Це було у березні, а в Україну листи надійшли аж через пів року.

Обмін

До останнього моменту Микита не знав, що його з побратимами будуть обмінювати. Того дня його забрали з роботи у швейному цеху. Переодягнули та відвезли в інше СІЗО, де були ще наші хлопці. Вони не розуміли, чи це черговий переїзд, чи щось інше. І лише коли посадили в літак, збагнули, що це, нарешті, обмін. Коли ж зайшли в автобус, то вже на 100% упевнилися, що це таки обмін.

В Україні їх зустріли представники Координаційного штабу, Держприкордонслужби. З батьками Микита зустрівся у Києві. Це були дуже теплі, радісні відчуття. Потім — реабілітація: два тижні в госпіталі та два тижні в санаторії. А перед Новим роком разом з побратими повернувся додому, на Одещину.

Життєві поради для родичів і полонених

Прикордонник зазначає, що головною проблемою як для родичів, так і для військовополоненого є дуже великі переживання через інформаційний вакуум, створений навколо них. Нічого не зрозуміло, й дуже часто сам себе «накручуєш». Микита радить навіть у такій складній ситуації спробувати менше хвилюватися. Це тяжко, але треба тримати себе в руках і не йти на якісь необдумані кроки, які можуть тільки зашкодити.

Родичів полонених Микита закликає не намагатися самотужки шукати зустрічей з ними. Якщо адміністрація колонії довідається, що хтось знає, що тут утримуються військовополонені, то їх обов'язково перевезуть в іншу колонію. І це буде ще більшим стресом для бранця. Кожен переїзд — це «прийомка», коли хлопців і б'ють, і погано з ними поводяться. Ніякі передачі не дійдуть, навіть якщо хтось їх передасть. А ще закликає родичів полонених остерігатися шахраїв, котрі вдають із себе екстрасенсів, ворожбитів, а насправді «доять» гроші з людей, які перебувають у відчаї.

Мрії Микити

Зараз у Микити Жур'яна є дві мрії: повернення додому всіх прикордонників і морпіхів, яких захопили у полон на Зміїному, і, звісно ж, Перемога — та, що одна на всіх, на весь Український народ, на всю Україну.

Ігор ПЕРЕГНЯК,
підполковник,
помічник начальника
Ізмаїльського прикордонного загону —
начальник пресслужби.

● Інформує ПФУ

Щодо виплати пільг

У січні 2023 року завершено реформу монетизації пільг, розпочату ще в 2019-у.

Пільги на оплату житлово-комунальних послуг із січня нинішнього року надаються винятково у грошовій готівковій формі. Тобто людина може отримати «на руки» свої гроші і, заощадивши енергоресурси, витратити зекономлену суму на інші потреби. Це — один із ключових інструментів підвищення мотивації громадян до енергозбереження.

Раніше, нагадаємо, існували дві форми грошової виплати: готівкова та безготівкова.

Зміни, що набули чинності, стосуватимуться тих, хто у 2022 році отримував пільги у грошовій безготівковій формі — кошти надходили на обліковий запис в «Ощадбанк», звідки спрямовувалися надавачам житлово-комунальних послуг.

Тепер кошти на такі пільги перераховує Пенсійний фонд України.

Тим пільговикам, які до грудня 2022-го вже отримували відповідні пільги у готівковій формі, а також тим, хто звернувся за наданням виплати починаючи з грудня 2022-го, ПФУ перекаже кошти на їхні рахунки, відкриті в уповноважених банках або для виплати через відділення «Укрпошти».

Пенсіонерам, які до грудня 2022 року отримували пільги у грошовій безготівковій формі, кошти тепер перекажуть на їхні пенсійні рахунки в уповноважених банках або через відділення «Укрпошти», де вони одержують пенсію.

Тим, хто до грудня 2022 року отримував пільги у грошовій безготівковій формі і не є пенсіонером (тобто в Пенсійного фонду України відсутні виплатні реквізити банківського рахунку або адреса доставки коштів), гроші переказуватимуть на їхні поточні рахунки, відкриті ПФУ в «Ощадбанку». Про відкриття такого рахунка пільговика поінформують. Щоб одержати кошти з цього рахунку, потрібно особисто звернутися до «Ощадбанку» для укладення договору.

Якщо ж пільговик бажає отримувати кошти на рахунок, відкритий в іншому банку або через відділення «Укрпошти», він має звернутися із відповідною заявою до органу Пенсійного фонду України: особисто до будь-якого сервісного центру ПФУ, поштою або через особистий кабінет на веб-порталі електронних послуг ПФУ.

Додатково наголошуємо: ті, хто отримує пільгу у грошовій готівковій формі, зобов'язані самостійно сплачувати щомісяця вартість житлово-комунальних послуг.

Відділ обслуговування громадян №14 (сервісний центр) управління обслуговування громадян ГУ ПФУ в Одеській області.

● Оголошення

Інформація щодо одержання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами ПП «НВО «АГРОБІОІНОВАТІКА»

Метою надання інформації є одержання дозволу на викиди забруднюючих речовин (ЗР) в атмосферне повітря стаціонарними джерелами ПП «НВО «АГРОБІОІНОВАТІКА», розташованого за адресою: 65490, Одеська область, Одеський район, м. Теплодар, Промзона, вул. Кордонна, 7.

Основною продукцією ПП «НВО «АГРОБІОІНОВАТІКА» є: мікродобрива, органо-мінеральні добрива, біопрепарати.

Джерела викидів: цехи з виробництва хелатів, регуляторів росту, добрив та гуматів; дизель-генератор; лабораторна шафа.

Забруднюючі речовини, що викидаються в атмосферу: речовини у вигляді суспендованих твердих частинок, недиференційованих за складом, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (РМ 2,5), речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (РМ 10), НМЛОС: (спирт етиловий, кислота оцтова) оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) у перерахунку на діоксид азоту, азоту (1) оксид [N2O], аміак, азотна кислота, сульфатна кислота (H_2SO_4), діоксид сірки, сірководень, вуглецю діоксид, метан, натрію гідроокис.

ПП «НВО «АГРОБІОІНОВАТІКА» відноситься до третьої групи підприємств за ступенем впливу на забруднення атмосферного повітря.

У 2021 р. були розроблені документи, що обґрунтовують обсяги викидів, для одержання дозволу на викиди ЗР в атмосферне повітря стаціонарними джерелами.

Згідно зі звітом з інвентаризації джерел викидів ЗР в атмосферу викидається такий обсяг забруднюючих речовин — 0,034 г/с; 0,055 т/рік.

Викиди ЗР в атмосферу від підприємства відповідають вимогам щодо чистоти атмосферного повітря.

Термін розгляду інформації — 1 місяць з дня опублікування.

Докладніше ознайомитися з інформацією для одержання дозволу на викиди забруднюючих речовин ПП «НВО «АГРОБІОІНОВАТІКА» можна в Одеській обласній державній адміністрації за адресою: 65012, вул. Канатна, будинок 83, м. Одеса, тел. +38 048 728 35 52 та в Одеській районній державній адміністрації за адресою: 65032, проспект Шевченка, 4, м. Одеса, тел. +38 048 705 54 41.

Повідомлення про намір отримати дозвіл на викиди ТОВ «БІРМУДА БРЕВЕРІ»

ТОВ «БІРМУДА БРЕВЕРІ» спеціалізується на виробництві пива. Розташоване за адресою: Одеська обл., м. Одеса, вул. 5-а Пересипська, буд. 10А.

Для оцінки ступеню впливу викидів забруднюючих речовин в атмосферу, а також отримання дозволу на викиди проведена інвентаризація стаціонарних джерел, на підставі результатів якої розроблені документи, що обґрунтовують обсяги викидів. При роботі підприємства основними джерелом впливу на атмосферне повітря є котли для дозрівання та варіння пива, солодоподрібнювач, холодильна система. Об'єм викидів забруднюючих речовин складає близько 0,05 т/рік. Основні забруднюючі речовини — тверді речовини, спирт етиловий. Ступінь впливу об'єкта на атмосферне повітря незначний. Об'єкт відповідає нормам і вимогам законодавства України, є екологічно безпечним і не чинить негативного впливу на навколишнє середовище.

З отриманими під час розробки документів результатами можна ознайомитися в ТОВ «БІРМУДА БРЕВЕРІ» за адресою місцезнаходження підприємства.

Зауваження громадських організацій та окремих громадян слід направляти до Департаменту екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації за адресою: 65017, м. Одеса, вул. Канатна, 83. Тел. 048 728 35 52.

Вважати недійсними втрачені оригінали свідоцтва про право власності на житло — квартиру №15 за адресою: Одеса, спуск Маринеско, 6, реєстраційний номер 8-14199, розпорядження органу приватизації №180751, видані 5 листопада 2003 року управлінням ЖКГ Одеської міської ради Гребнєвій Валентині Макарівні.

Вважати недійсними втрачені оригінали свідоцтва про право власності на житло — квартиру №121 за адресою: м. Одеса, вул. Скворцова, 2, реєстраційний номер 3-18277, розпорядження органу приватизації №164838, видані 21 червня 2002 року управлінням ЖКГ виконкому Одеської міської ради Ролінському Володимиру Івановичу, Ролінській Вікторії Михайлівні, Ролінському Віталію Володимировичу, Ролінському Володимиру Володимировичу в рівних частках.

Вважати недійсним втрачений оригінал свідоцтва про право власності на житло — квартиру №2 за адресою: м. Одеса, вул. Бреуса, 64, реєстраційний номер 3-13986 від 4 травня 1999 року, виданого на підставі розпорядження органу приватизації №135524 від 4 травня 1999 р. управлінням ЖКГ виконкому Одеської міської ради Кондратенку Валерію Івановичу, Кондратенко Надії Семенівні, Кондратенку Олександру Валерійовичу, Кондратенко Ганні Валеріївні в рівних частках.

Вважати недійсними втрачені оригінали свідоцтва про право власності на житло — квартиру №17 за адресою: м. Одеса, проспект Маршала Жукова, 32, реєстраційний номер 15-6582, розпорядження органу приватизації №149959, видані 20 грудня 2001 року управлінням ЖКГ виконкому Одеської міської ради Крушельницькій Ганні Миколаївні, Крушельницькій Ніні Василівні, Крушельницькій Олександрі Андріївні в рівних частках.

Вважати недійсним втрачений оригінал свідоцтва (ЯЯЯ №536779) про право власності на нежилу будівлю складських приміщень, розташовану за адресою: м. Одеса, провулок 1-й Аеропортовський, 23, виданого 10 лютого 2007 року виконавчим комітетом Одеської міської ради на підставі розпорядження Малиновської районної адміністрації Одеської міськради №1059/01-04 від 19 грудня 2006 року Платонову Володимиру Володимировичу.

Вважати недійсними втрачені оригінали: свідоцтва (№12-35181) про право власності на житло — квартиру №68 по проспекту Добровольського, 151, корпус 1 у м. Одесі, розпорядження органу приватизації №208791, видані 27 грудня 2007 року управлінням ЖКГ та ПЕК Одеської міськради Попеско Ганні Степанівні, Лазурчик Тетяні Анатоліївні, Лазурчику Андрію Володимировичу в рівних частках.

Вважати недійсними втрачені дублікати від 31.12.2002 року свідоцтва №12-9201 від 18 вересня 1996 р. та розпорядження органу приватизації №83747 від 18 вересня 1996 р., про право власності на житло — квартиру №37 по Дніпропетровській дорозі, 68 у м. Одесі, видані управлінням ЖКГ міськвиконкому Одеської міської ради народних депутатів Поліщуку Миколі Федоровичу, Поліщук Тамарі Андріївні, Поліщуку Валерію Миколайовичу в рівних частках.

Вважати недійсним втрачений оригінал диплома спеціаліста, КГ №009971, виданого 30 червня 1994 року за спеціальністю «лікувальна справа» Одеським медичним інститутом ім. М.І. Пирогова на ім'я Торбінська Оксана Олександрівна. Реєстраційний №269-94.

Вважати недійсним втрачений оригінал свідоцтва №3-19035, про право власності на житло — квартиру №4 по вул. Богдана Хмельницького, 72 у м. Одесі, виданого 20 лютого 2003 року управлінням ЖКГ виконкому Одеської міської ради на підставі розпорядження органу приватизації №173557 від 20 лютого 2003 року Бакурській Альбіні Олександрівні.

● Ракурс

Колір кішки

«Неважливо, якого кольору кішка — важливо, щоб вона ловила мишей». Це китайське прислів'я стало символом економічних реформ, які провів у Китаї фактичний засновник сучасної держави Ден Сяопін. Колишній генеральний секретар ЦК Компартії Китаю саме цією нехитрою думкою доводив можливість існування ринкової економіки у соціалістичній країні. Підхід Ден Сяопіна — повний контроль над політичним життям та інформацією, але ринкові механізми в економіці — вважається вдалою альтернативою підходам Михайла Горбачова. Колишній генеральний секретар ЦК КПРС, як відомо, погоджувався із можливістю «гласності» та суспільної дискусії, але так і не наважився на ринкові реформи.

Не лише політичні експерти, а й звичайні люди вважають Ден Сяопіна жорстким прагматиком, а Горбачова — романтиком-невдахою. Але насправді жорстким прагматиком був Михайло Сергійович. Він чудово розумів, що ринкова економіка не залишає простору для безроздільної влади. А ось «гласність» у суспільстві, де нема власності, творить необхідну ілюзію свободи. Ринок рано чи пізно створює вільних людей, свобода слова без власності зберігає залежність людей від держави і дає хіба що можливість випустити пару.

Мені скажуть, що Китай та росія — справжнє спростування моєї тези. Але, можливо, тоталітарні режими, які існують за рахунок ринкових механізмів, просто приходять до логічного завершення свого існування? Саме тому ми спостерігаємо загвинчування гайок та сплески агресії, як в історичній агонії. Відмова від зміни влади, готовність до силових рішень, жорстокі покарання незгодних, але при цьому — вимушене збереження економічної моделі, яка потребує співіснування із цивілізованим світом.

Як це зазвичай відбувається з диктатурами, ані у Пекіні, ані в москві не хочуть зрозуміти, що криза режиму пов'язана із внутрішнім протиріччям його існування. Що потрібно вибрати щось одне — або відмовитися від безроздільної влади та перейти до демократії, або відмовитися від ринку та перейти до ліквідації приватної власності, до державної економіки, планування. Диктатура і конкуренція неспроможні співіснувати вічно, рано чи пізно котел вибухне і рознесе всю махину. Але в очах китайських чи російських правителів річ не у них, а у Заході. Ось якщо Захід не втручатимкться у їхні справи, якщо Захід не заважатиме їм встановлювати «сфери впливу», якщо Захід перестане, чорт забирай, бути привабливим для їхніх співвітчизників — тоді вони зможуть зітхнути спокійно.

Тому головна мета диктатур — це корумпування, ослаблення та марґіналізація Заходу. Й у цьому сенсі Китай значно небезпечніший за росію. Путін уже продемонстрував роком війни з Україною всю некомпетентність та дурість свого бездарного режиму. Але путін — пройдисвіт без очевидної номенклатурної та політичної кар'єри, сіра нікчема, яка оточила себе нездарами. А ось Китаєм досі править добірна номенклатура, яка пройшла всі необхідні шляхи вишколу та кар'єри. Так, ці люди — догматики, але вони й професіонали. І вони знають, що роблять.

Колись, у дні Майданів та білоруської Площі, я говорив учасникам протестів, що вони не повинні тішитися. Що лиш установка на те, що наш головний ворог — режим Януковича чи режим Лукашенка, є хибною. За Януковичем і Лукашенком стоїть путін, і той, хто переможе маріонетку, неминуче зустрінеться з її господарем. Так і сталося. Але це ще не кінець, це лише початок.

За путіним стоїть Сі Цзіньпін. Китай холоднокровно використовує росію як інструмент для ослаблення та виснаження Заходу, щоб у разі, якщо у Пекіні ухвалять рішення про свою війну, Захід уже не мав би ані рішучості, ані можливості допомагати Тайваню. Прислів'я Ден Сяопіна про кішку зараз можна застосувати до росії. Путін — це та кішка, яка повинна ловити для Сі Цзіньпіна мишей у темній кімнаті, ганятися за власною тінню, кусати тих, із ким голова КНР має намір ввічливо розмовляти на двосторонніх самітах. Саме тому Пекін не може допустити поразки й ослаблення москви.

Це і є справжній екзистенційний сенс конфлікту, який розпочався 24 лютого 2022 року. Це не тільки війна між росією та Україною. Україна — лише перший фрагмент битви росії за відновлення своєї втраченої імперії та за право цю імперію відновити всупереч міжнародному праву та думці Заходу про пріоритет міжнародного права. Але за цією війною криється головний конфлікт — конфлікт між Китаєм та Сполученими Штатами. Китай прагне, щоб росія виснажила Захід. Сполучені Штати бажають, щоб український спротив не просто призвів до збереження нашої держави та відновлення міжнародного права, а й поставив крапку на агресивних амбіціях диктатур. Таким чином, це конфлікт між демократіями та диктатурами з аналогічною формою власності та наявністю ядерної зброї у головних противників. І при цьому ринкові диктатури вагітні внутрішньою кризою свого існування і намагаються запобігти внутрішньому краху за допомогою ескалації зовнішнього протистояння.

Мабуть, це є найбільша драма в історії людства. І не варто дивуватися, що постріл зі стартового пістолета пролунав саме на українській землі. Зрештою, постріл, який призвів до Першої світової війни, пролунав у далекому від світових політичних центрів Сараєві, а не у Відні чи Парижі. І Друга світова війна починалася на Вестерплатте у Гданську, а не у Лондоні чи Берліні. Коли демократії переможуть — а я знаю, що вони переможуть, — Україна назавжди залишиться у світовій історії символом цієї перемоги. Перемоги, яка потрібна для виживання людства.

Віталій ПОРТНИКОВ.
Джерело: zbruch.eu.

● Прошу слова

Вкрадений час

24 лютого сповнився рівно рік, як почалася повномасштабна війна. Велике потрясіння для світу, трагедія для цілого народу, який уже не вперше намагається захиститися від знищення росією. Важко об'єктивно оцінити те, що відбувається, не вдаючись до нецензурної лайки. Ще важче жити у центрі цих подій, особливо, коли ти молода людина.

Більшість із нас добре пам'ятає перший день війни. Але мало хто пам'ятає життя до неї. Здається, що роки «до» — це щось з іншого життя, з іншої реальності. Хтось ще вчора готувався до ЗНО, а сьогодні вже навчається на першому курсі університету й навіть не встиг розкуштувати ці миті на смак. Хтось тільки-но вступив до вишу, і, не встигнувши насолодитися студентським життя, змушений навчатися дистанційно, та ще й під виття сирени. Аналізуючи цей рік нескінченного лютого, я дедалі більше переконуюся: у всіх нас украли час. У мого покоління вкрали юність. Усіх нас дуже жорстоко пограбували, спалили наш дім і намагаються закопати наші тіла, що ледве дихають.

Нас цілком обґрунтовано можна назвати «другим втраченим поколінням». З-поміж нас ще багато тих, хто пам'ятає повоєнне лихоліття після Другої світової — з його розрухою, відсутністю перспектив і віри в краще. Зрештою, і ми у школі це проходили. Тільки ось замість бітників і фанатів Вільяма Берроуза у нас буде зламана морально і фізично молодь, яка не знає, за що їй хапатися, щоб не стільки допомогти відновити країну, скільки не збожеволіти від пережитого шоку.

Коли тобі 18 років, а за твоїм вікном чується сирена та постріли ППО, не дуже хочеться будувати плани на майбутнє. Взагалі все майбутнє скоротилося до одного-єдиного дня. «Як прожити цей день?» — часто чую від своїх батьків. «Як не збожеволіти і що мені зробити, щоб наблизити день перемоги?» — питаю я себе, коли вкотре читаю вранці новини. Що може зробити людина, яка ледь переступила поріг повноліття і яка не знає, чого вона хоче від життя?

Насправді небагато: волонтерство, поширення інформації, донати до фондів тощо. Я часто чую міркування людей про те, що вони «мало роблять». І, як правило, це саме молодь від 17 до 25 років. Я думаю, найголовніше — не звинувачувати себе в тому, що не можеш зробити більше. Адже якщо замислитися, то регулярно щось купуючи (ось і підтримка економіки), розповсюджуючи інформацію про збори та фонди, ми все одно так чи інакше робимо свій маленький внесок у перемогу над окупантами. Не обов'язково брати в руки зброю і лізти на амбразуру, якщо ти знаєш, що не вмієш цього робити. Зате завжди можна стати волонтером — лише в Одесі існує купа ініціатив, які займаються важливими справами: від плетіння сіток для наших захисників до приготування їжі для тих, хто її потребує.

Не менш важливе питання — питання психологічного відновлення. Важливо забезпечити реабілітацію не лише військовим і переселенцям, а й молоді. Війна розвинула в нас посттравматичний синдром і тривожний розлад, а когось і взагалі добила, ставши останньою краплею у морі проблем із психікою. Це важлива й дуже актуальна проблема, і якщо її зараз пустити на самоплив, то потім виправити не вдасться.

Минув уже рік. Рік, коли ніхто не знає, що буде завтра. Скільки людей ми встигли поховати та оплакати? Скільки будинків нам доведеться зводити буквально з нуля? На ці та схожі питання ми відповімо потім, коли у Севастополі, Ялті, Луганську, Донецьку та інших українських містах, нині, на жаль, усе ще окупованих, знову замайорять жовто-сині прапори. Коли комендантську годину скасують, ціни в магазинах трохи знизяться, а на ринку праці перестане панувати вакханалія. Коли ми переможемо, ми підрахуємо той час, який росія вкрала у нашої молоді. І ми змусимо її заплатити за кожен день цього нескінченного лютого.

Єлизавета ТУРЕНКО,
студентка
Національного університету «Одеська політехніка».

● Будьте пильними!

Остерігайтесь квартирних шахраїв

Поліцейські Одещини радять, як не залишитися ошуканими під час найму житла.

Ця тема сьогодні набула особливої актуальності, оскільки багато вимушених переселенців шукають собі прихисток. Утім, стати жертвою шахраїв може кожен, хто вирішив винайти собі житло без участі рієлторів.

Найчастіше на аферистів можна натрапити в мережі Інтернет, на різних платформах для розміщення оголошень. Під приводом здачі в оренду житла шахраї просять скинути перший платіж або певну частину від вартості оренди. Потерпілі роблять це, а приїхавши на місце, виявляють, що в оселі або хтось проживає, або оголошення давно зняте і неактуальне.

Щоб не стати жертвою такого шахрайства, поліцейські радять у жодному разі не пересилати гроші наперед. Необхідно самому приїхати в той населений пункт, у якому ви плануєте зняти житло, й особисто зустрітися з орендодавцем та розрахуватися за оренду або ж попросити друзів, знайомих чи близьких перевірити наявність житла наживо.

Інший варіант схеми: коли зловмисники показують квартиру, беруть оплату за проживання, а потім виявляється, що право власності на неї належить іншій особі. Наприклад, нещодавно одеські поліцейські викрили у такому шахрайстві жительку Закарпаття. Жінка ошукала дві родини переселенців, взявши з них 13,5 тисячі гривень за довгострокову оренду двокімнатної квартири, яку сама винайняла у законних власників на три дні. У такому випадку варто вимагати в орендодавця показати документи на квартиру, які доводять право власності на неї. І знову ж таки — не сплачувати значні суми наперед.

Надійний спосіб захиститися від зловмисників — шукати житло через офіційних рієлторів.

Якщо ж ви, на жаль, усе-таки стали жертвою шахраїв, звертайтеся на спецлінію «102» або до найближчого відділення поліції.

● Оголошення

Вважати недійсними втрачені оригінали договору (НОК 033939) купівлі-продажу квартири, укладений 4 лютого 2020 року, посвідчений приватним нотаріусом Одеського міського нотаріального округу Білоус І.О., серія та номер: 38, рішення про реєстрацію прав та їх обтяжень індексний номер 50970271.

Вважати недійсним втрачений оригінал посвідчення багатодітної сім'ї (БС №505536), виданого 10 травня 2022 року (дійсний до 29 червня 2028 р.) Біляївською міською радою на ім'я Бучумаш Наталія Костянтинівна.

Відгомін Великої одеської бібліоночі

Календар культурно-мистецьких подій нашого міста годі уявити без Великої одеської бібліоночі. Цей непересічний просвітницько-розважальний захід цьогоріч успішно відбувся вже вп'яте.

Одесити і гості південної столиці звикли, що 14 лютого, у день святого Валентина, в Одеській національній науковій бібліотеці вони стають свідками й учасниками феєричного дійства, а відтак з нетерпінням чекають на Бібліоніч і залюбки сюди приходять. Бібліоніч вже має власну історію й традиції. З теплом і ностальгією згадуємо дві з них мирного часу, за ними — дві в карантинних масках, й ось нове випробування — в умовах війни.

Генеральна директорка, заслужений працівник культури України Ірина Бірюкова розповідає, як готувалися до нинішньої Бібліоночі, й переконана, що вчинили правильно: «Ми радилися з колегами й партнерами, чи взагалі доречно робити цей захід, чи варто зустрічатися у такий важкий для кожного з нас воєнний час. Ми чітко усвідомлюємо, що вся наша професійна діяльність і проведення цього свята, зокрема, стали можливими лише завдяки самовідданій боротьбі і стійкості воїнів Збройних сил України, які щодня тримають оборону. Сьогоднішня зустріч дозволила нам гідно відзначити Міжнародний день дарування книжок і День усіх закоханих. Цьогорічна програма особлива — спрямована на підтримку наших героїчних захисників. Ми робили, робимо і будемо робити це свято, бо життя завжди перемагає, книги надихають, читання додає сили!».

А тепер про те, яким нам запам'ятається день 14 лютого 2023 року. Святковий ранок, коли весь світ дарував коханим валентинки і книжки, розпочався під завивання сирен повітряної тривоги — від росіян у наш бік, на територію України, знову летіли ракети...

Бібліотекарі навчені, як діяти у надзвичайних ситуаціях. У разі повітряної тривоги відвідувачів зорієнтують і допоможуть дістатися до укриття, розташованого у внутрішньому дворику ОННБ.

Але, на щастя і завдяки пильності ЗСУ, проведення Бібліоночі обійшлося без тривог.

Й ось перша знакова подія бібліотечного святкового дня. У військовому медичному закладі в Міжнародний день дарування книжок о 15.00 розпочалася патріотична акція **«Бібліотека — українському воїну»:** передача книжок у дарунок захисникам, які перебувають на реабілітації.

Бібліотекарі приїхали до наших героїчних воїнів і медиків, які їх лікують, з книгами, гостинцями та концертною програмою. Серед подарунків — видання з історії України, твори класиків української літератури та сучасних авторів, українські переклади зарубіжних письменників. На обкладинках — відомі імена: Василь Шкляр, Андрій Курков, Олекса Різників, Вахтанг Кіпіані, Ірен Роздобудько, Андрій Кокотюха, Артем Чапай та інші. А для тих, хто забажає потренувати пам'ять і логічне мислення, бібліотекарі приготували кросворди та головоломки.

«Ми щиро сподіваємося, що ці книжки розрадять вас під час лікування, подарують приємні емоції, додадуть наснаги і все це разом сприятиме вашому якнайшвидшому одужанню!» — звернулася до захисників завідувачка відділу наукового комплектування та обліку документно-інформаційних ресурсів ОННБ Олеся Кривогуз, яка очолила творчий десант установи.

Голова Одеської обласної організації Національної спілки письменників України, поет Сергій Дмитрієв виконав низку патріотичних пісень на власні тексти.

Драйву додав виступ дуету «LIFT» (Віталій Дунар, гітара, і Денис Дмитренко, вокал). Одеські артисти завели зал проникливим виконанням пісень з репертуару «Океану Ельзи», «Скрябіна» та «Mad Heads». А «Червону калину» — всенародний гімн Української визвольної війни — музикантам натхненно допомагав співати весь зал — військовики та їхні лікарі. Бібліотекарі приготували для наших захисників смачні домашні тістечка, а до них — ароматні одеську каву і какао від постійного партнера ОННБ — відомої компанії «ЄнніФудз».

А о 17.00 святкування стартувало в головній локації — історичній будівлі ОННБ. Причепурена бібліотека сяє святковими вогниками, тут гамірно й велелюдно, можна голосно розмовляти і навіть танцювати. Якісної музики вдосталь. В аванзалі насолоджуємося варіаціями у виконанні саксофоніста-віртуоза Віталія Непомнящого, лауреата всеукраїнських та міжнародних конкурсів, переможця рейтингу «Народне визнання» — «Одесит року» (2021) у номінації «Майбутнє Одеси».

«Подаруй бібліотеці книжку» — вже традиційна благодійна акція. Ми глибоко зворушені активністю, яку продемонстрували одесити, долучившись до участі у цьому доброчинному заході, попри виклики і випробування воєнного часу. Одразу ж після оголошення інформації про старт акції, надійшло десятки дзвінків від охочих подарувати книжки. За кілька днів до свята, під час Великої одеської бібліоночі й навіть наступного дня ОННБ усе ще продовжували отримувати дарунки. Серед дарувальників — Сергій Булка, Джина Мінджорая, Людмила Білик, Ігор Гержик, Світлана Єрмакова, Олена Дятлова, Ольга Дерик, Олександр Шишка, Міра-Людмила Удовіченко, Лариса Шешда, Ольга Барковська, Вероніка Стягайло, Інна Бабушкіна та багато інших щедрих людей. Щиро дякуємо кожному, хто посприяв поповненню фонду нашої книгозбірні різними виданнями: науковими монографіями і навчальними посібниками, мистецькими альбомами і поетичними збірниками, творами українських та світових письменників, періодикою і навіть раритетними примірниками газет майже сторічної давнини! Загалом подаровано понад 300 видань!

Джаз-клуб Всесвітнього клубу одеситів підготував для гостей програми «Мелодії кохання»: джазові стандарти, обробки українських народних пісень у виконанні Артема Селіхановича (клавішні) та Віктора Глущенка (акустичний бас). Програму вела директорка джаз-клубу, викладачка теоретичних дисциплін джазового напряму Одеської національної музичної академії ім. А.В. Нежданової Олена Шевченко. Випускниці цього ж музичного закладу Юлія Бут-Гусаїм, Анастасія Андріанова і Злата Ясиновська заворожили публіку своєю вокальною майстерністю.

«Поетичні імпровізації»: салон літературного буриме. Гості Бібліоночі натхненно складали вірші про любов під час старовинної літературної гри буриме, що була вельми модною у Франції та Італії в XVII—XVIII ст. Під час інтелектуального спілкування кожен учасник виявив свій стиль віршування. Були складені і кумедні, й навіть філософські чотиривірші. А ще учасники гри декламували улюблену поезію, цитували рядки з української та світової літератури.

Під час гри експонувалася виставка **«Поезія Вільних»**, на якій було представлено сучасні збірки поезій та прозових творів українських письменників про любов та війну.

«Гарні книжки для складних часів»: літературний інтерактив та підбиття підсумків однойменного книжкового флешмобу; книжкова виставка бестселерів 2022 року. Флешмоб відбувався у соцмережах Фейсбук та Інстаграм. Його учасники ділилися враженнями від книжок, прочитаних у період війни, від 24 лютого 2022 року, які допомагають їм переживати складні часи. Для багатьох улюблені твори нині стали справжніми друзями, порятунком і надією.

Бібліотечний квілт **«Все буде КУЛЬТУРА!»** — збір донатів на підтримку проєкту профільного міністерства «Збережіть українську культуру». Соціально активні бібліотекарі привертали увагу відвідувачів до об'єктів культурної спадщини, частково чи повністю знищених під час війни. Відсканувавши код поруч із фотографією об'єкта, бажаючі переходили на сайт Міністерства культури та інформаційної політики, де створено особовий рахунок для підтримки та подальшого відновлення об'єктів культурної спадщини України. Можливість підтримати бібліотеки, музеї, театри, що постраждали від ворожих снарядів, пожеж, є у кожного й після завершення цього квілту. Благодійність не має ні часових, ні територіальних меж. Долучайтеся!

«Монмартр у бібліотеці»: портрети нашвидкуруч від фахівця відділу соціокультурної діяльності ОННБ, художниці Еліни Жукової. Люди із задоволенням позували й насолоджувалися вечором. «У вас дуже класно! Неймовірні емоції — надзвичайний, неочікуваний подарунок...» — поділилася враженнями одна із гостей свята.

Презентація книжкової виставки-інсталяції **«Книжкова love story» + бібліовікторина.** Тут були представлені класичні та сучасні художні твори, бестселери, поеми про кохання, які показують всю багатогранність цього яскравого почуття. Презентовані історії про війну, кохання та віру надихнули на роздуми про те, як треба терпляче чекати коханих, берегти та цінувати любов, бо саме вона збагачує душу людини.

«Поезія — це завжди неповторність...»: поетичний вернісаж за участю відомих одеських авторів та початківців. Бібліоніч об'єднала віршувальників, романтиків та книголюбів. Назвою цьогорічного вернісажу став відомий вислів Ліни Костенко «Поезія — це завжди неповторність...». Свої ліричні твори читали Віталій Бошков, Євгенія Заславська, Ірина Тома, Інна Вайнблат-Шафір, Євген Филипенко, Сергій Богуславський, Владислава Ільїнська, Владислав Михайленко, Володимир Назарук. На завершення поет Сергій Дмитрієв виконав авторську пісню, присвячену воїнам-захисникам.

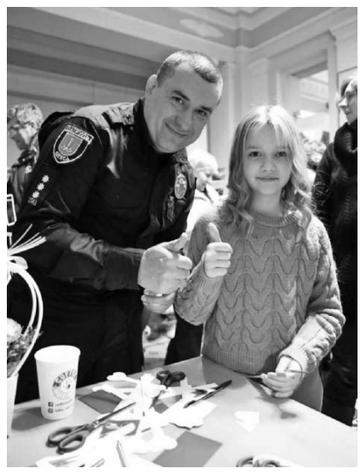

Студія акторської майстерності театру «Kamishibai» у відділі міжнародних проєктів ОННБ втілила в життя казково-міфологічний міжнародний експеримент. Учасники переглянули чудовий мультфільм «Котигорошко», створений 1970 року, сюжет якого актуальний і нині, та взяли участь в інсценуванні української народної казки у стилі японського вуличного театру.

Благодійний ярмарок **«Від серця — до серця»** відбувається щороку. Сувеніри, мистецькі вироби ручної роботи, декоративні прикраси, виготовлені креативними бібліотекарями, користувалися попитом у відвідувачів. Виручені кошти переказали на підтримку ЗСУ.

«Любов до...» — виставка робіт фотоаматорів-переселенців, організована ОННБ спільно з Одеським інститутом соціальних технологій (директор — Андрій Крупник). Від початку широкомасштабного вторгнення рф в Україну команда інституту активно допомагає постраждалим від агресії, зокрема займається соціальною адаптацією та інтеграцією ВПО у нові для них територіальні громади. Одним із дієвих засобів цієї допомоги є залучення внутрішньо переміщених осіб до різних видів творчої діяльності. На фотовиставці «Любов до...» представлено понад півсотні оригінальних робіт фотохудожників-аматорів. Засобами фотомистецтва автори передають своє бачення любові в усіх її проявах. Найбільшу суму глядацьких балів отримали світлини Анжели Білодід, Лідії Чалої, Ірини Шатілової, Тетяни Городничої та Олени Ксенофонтової.

У концертній програмі **«Доброго вечора! Ми — з України!»,** яку вела Галина Владимирська, звучали популярні українські пісні у виконанні соліста Одеського обласного центру української культури Михайла Левицького та лауреата міжнародних конкурсів, соліста оркестру ВМС ЗСУ Олександра Філіппова. Знову музика високої проби під шквал оплесків.

До святкування Великої одеської бібліоночі-V долучилися й інспектори з Управління патрульної поліції в Одеській області. Разом із гостями заходу вони виготовляли світловідбивні флікери у формі сердечок, які можна прикріпити на одяг або сумку. Такі елементи роблять людину помітною у темну пору доби.

«З Україною в серці»: майстер-класи з виготовлення витинанок та валентинок. Майстриня Маріанна Панасюк, завідувачка відділу з питань та охорони нематеріальної культурної спадщини Одеського обласного центру української культури, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, запропонувала створити витинанку-оберіг «Дерево життя», а під час творчого процесу розповідала учасникам та гостям заходу про традиційні теми і символічні сюжети українського витинання. Відвідувачі долучилися і до виготовлення патріотичних валентинок разом з фахівцем відділу соціокультурної діяльності ОННБ Вікторією Нестерчук.

На Велику одеську бібліоніч завітали також курсанти другого курсу Одеського державного університету внутрішніх справ, які навчаються на факультеті підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності та органів досудового розслідування.

Дитячий марафон **«Незламні думки»:** майстер класи та fashion show — дизайн-проєкт від міжнародного модельного агентства «Royal Family Models». Юні грації дефілювали на паркеті ошатного залу відділу рідкісних видань та рукописів ОННБ, демонструючи вишукане вбрання в українських патріотичних кольорах.

В інтер'єрах старовинної бібліотечної будівлі для любителів селфі організатори створили низку фотозон. Так, ОННБ уміє здивувати. Свято відгомоніло яскравими барвами, наші гості й самі бібліотекарі отримали позитивні емоції та незабутні враження, якими активно ділилися у соцмережах. Щиро дякуємо усім за те, що завітали та провели цей вечір з нами. Чекаємо на нові зустрічі у стінах нашої книгозбірні!

До свята долучилися наші давні друзі, партнери та спонсори ОННБ, яким щиро за це дякуємо. Це — обласна організація Національної спілки письменників України, обласний центр української культури, обласна бібліотека для юнацтва, ОНМА ім. А.В. Нежданової, Одеський інститут соціальних технологій, Одеська філія United Nations Educational, Всесвітній клуб одеситів, модельне агентство «Royal Family Models», компанія ENNI FOODS. Завдяки цій співпраці Бібліоніч стала ще яскравішою.

Дякуємо одеситам та гостям нашого міста, що завітали на свято, чим засвідчили свою любов до книги!

Усі благодійні внески передані на підтримку Збройних сил України.

Володимир ГЕНИК.

«Щасливий, якщо допоміг комусь вирівнятися...»

Минув рік, як відійшов у засвіти український патріот, знаний книголюб Мирослав Мосюк (11.03.1949 — 25.02.2022).

Свого часу за антирадянські погляди і поширення самвидаву він поплатився науковою кар'єрою.

Родом пан Мирослав із древнього міста Володимира-Волинського. «Правда, — завжди уточнював, — оскільки князівство було Волинське, а пізніше — Галицько-Волинське, то Володимир, як на мене, повинен називатися Володимиром. Інші хай називаються Владімірна-Клязьмі, а ми маємо своє».

Починалось життя його та його брата, як і у більшості радянських людей, дитсадком, школою, піонерією, комсомолом і... постійними пересторогами батьків: «Не лізь у політику, тікай від тої політики якнайдалі!».

Незважаючи на це, Мирослав усе ж виріс переконаним українцем, а його старший брат — переконаним комуністом. Мабуть, мало значення місце подальшого проживання та коло спілкування цих рідних, але ідеологічно несхожих людей. Після школи життя закинуло брата у Крим, а Мирослав приїхав до Одеси, де й закінчив хімічний факультет університету Мечникова.

Саме в Одесі у 1967-у він уперше в житті (!) почув від свого батька Михайла Йосиповича (1896 р.н.), що той, виявляється, служив в Українському війську і воював за Українську Народну Республіку. Тоді, під час прогулянки біля колишнього велотреку стадіону СКА (тепер на цьому місці — театр оперети), батько показав: «Оце тут був мітинг, отут ми стояли...». У 1917-у йому якраз випало служити в царському війську в Одесі, й під час революції українська стихія підхопила і його. «Підійшли до мене й кажуть: «Пане-товаришу, Ви є українець?» — «Українець. — «Тоді ходімо з нами!». І я пішов», — зі здивуванням слухав Мирослав уривчасті, неохочі спогади батька.

Мирослав Михайлович невесело сміявся, що батько так оберігав дітей від усього, що могло б нашкодити сім'ї, так майже нічого не розказував, що по собі залишив лише неясні згадки (чи здогадки) про дідову заможну родину, про чоловіка хрещеної, який загинув в УПА, про еміграцію у Чехію, Бельгію, про повернення в Україну аж десь після 1930-го.

Пан Мирослав навіть не був переконаний, що прізвище Мосюк — справді рідне: «І що цікаво: от я називаю своє прізвище, все життя я з ним прожив, воно моє, питоме, від дня народження, але я не знаю, чи це наше прізвище, чи ні». А як добратися до правди? Не той час. Проживання в різних містах. Життя закрутило...

Робота в школі по закінченню університету в 1973 році. Згодом — в Одеському селекційно-генетичному інституті. Там у лабораторії молекулярної біології Мирослав із запалом займався електронною мікроскопією нуклеїнових кислот — тоді цілком новим напрямком.

А ще постійно, запоєм — книги, що стали любов'ю на все життя! З часом зрозумів, що всього не вхопиш, і зосередився на українській літературі — почав перебирати від «А» до «Я» увесь каталог українських видань в університетській бібліотеці.

— Якось бачу: щось одного, іншого видання нема, — розповідав пан Мирослав. — Я запитав у бібліотеці: чому нема книг? Мені тоді й на думку не спадало, що якісь книжки можуть бути «репресовані». Я тоді був абсолютно невинний у тих справах, я того всього не знав. А бібліотекарі мені порадили звернутися до Василя Барладяну-Бирладника з кафедри мистецтвознавства, можливо, є у нього. Так почалося наше знайомство з цим тямущим, розумним, начитаним аспірантом.

От тоді й з'ясувалося, що певні книжки були вилучені з обігу. Наприклад, ще на самому початку хрущовської «відлиги», невдовзі після видання, за вказівкою партійних цензорів знищили 18-тисячний тираж збірки віршів Дмитра Павличка «Правда кличе». Потім вилучили з бібліотек і з продажу книжку про Юрія Кондратюка «Через терни до зірок». Згодом (у 1968-у) за «націоналістичний ухил» — книжку історичних повістей Сергія Плачинди і Юрія Колісниченка «Неопалима купина», де художньо осмислювалися постаті Роксолани, Галшки Гулевичівни, Артема Веделя, Максима Березовського, Теофана Прокоповича. У 1972-у заборонили і прибрали з бібліотек, а нерозпродані примірники — з книгарень «Меч Арея» Івана Білика.

З Василем Барладяну-Бирладником, який був досить активно включеним у політичне життя, Мирослав Мосюк підтримував дружні стосунки, багато спілкувався, брав у нього читати заборонені твори, допомагав друкувати статті на лабораторній машинці, інколи щось перефотографовував.

Згодом передрук статті Василя Барладяну-Бирладника «Таков он, советский суд» інкримінувався Мирославу Мосюку як злочин, оскільки це підпадало під статтю «Виготовлення та розповсюдження» (ну, справді ж — друкувалося аж у 4 (!) екземплярах...).

А ще злочином, як виявилося, було спілкування з Марією Овдієнко та її чоловіком Дмитрієм Обуховим, які за свою проукраїнську позицію перебували під наглядом КДБ. Дуже підозрілим для органів було і приятелювання з Тарасом Максим'юком, Олексою Різниковим, Володимиром Барсуківським, Галиною Могильницькою та її братом Олександром Могильницьким, Іваном Малютою та іншими «націоналістами».

У якийсь момент Мирослав Михайлович теж відчув певну цікавість органів, але продовжував поводитися спокійно, активно працював, оскільки вини ніякої за собою не відчував.

Але після того, як Василя Барладяну-Бирладника у 1974 році почали викликати на допити у КДБ, звинуватили в українському націоналізмі, 11 березня виключили з КПРС, 5 травня звільнили з роботи в Одеському університеті, а в червні 1976-го провели перший обшук, хмари нависли і над Мирославом Мосюком.

Про свою першу зустріч із всемогутнім КДБ, а було це восени 1976-го, він розповідав так: «Одного прекрасного вечора мені телефонують з відділу кадрів і просять зайти саме сьогодні, підписати якісь документи. Я вийшов з лабораторії, аж тут підходить до мене якийсь чоловік, питає: «Ви не Мосюк часом?». І, почувши ствердну відповідь, мене — раз! — з двох боків «под белы руки» і телеп у «Волгу»! Сидять по обидва боки мене два хлопи, і я ще й кажу: «О, ніврок собі, я думав, що таке тільки в кіно показують. Виявляється, буває і в житті».

А «в житті» стало моторошно, непевно, навіть страшно... Його багато разів викликали у КДБ, вимагаючи дати свідчення на Василя, заарештованого 2 березня 1977 року, лякали розголосом, комсомольськими зборами, проводили довгі бесіди, опитували колег, страхали можливістю виокремити його справу в «отдельное производство».

Після суду 27—29 червня 1977-го, на якому Барладяну-Бирладнику дали три роки позбавлення волі в таборах загального режиму за ст. 187-1 КК УРСР («наклепи на радянський державний і суспільний лад»), на місце роботи пана Мирослава прийшло так зване «частное определение», на що керівництво інституту мусило реагувати. Його перевели в інший відділ, де не було можливості проводити дослідження, урізали зарплату, співробітники почали сторонитися, продовжилося стеження КДБ, нависала постійна загроза звільнення, загострилися сімейні проблеми...

Рішення прийшло раптово: потрібно самому змінити місце роботи, стати простим робітником. І з січня 1979-го пан Мирослав понад 15 років працював ливарником, майстром у ливарному цеху на заводі радіально-свердлильних верстатів, куди його, не без проблем, все ж влаштували родичі другої дружини — філолога Лариси Сторожук. Згодом став провідним спеціалістом з лабораторної техніки в науково-технічному центрі. Але багато років поспіль, як він зізнавався, на душі залишалося відчуття поламаності та якоїсь зім'ятості. Як, мабуть, у кожного, хто потрапляв під маховик тоталітарної системи.

Унезалежнення України зустрів членом «Південної громади», Товариства української мови, був членом дільничної виборчої комісії на виборах Ющенка у 2004 році, брав активну участь у протестах проти встановлення пам'ятника «царственній лахудрі» — Катерині в 2007-у та інших патріотичних акціях, що формували політичні обрії регіону та країни. Входив до громадського об'єднання «Одесі — 600». Товаришував з письменником, лауреатом Шевченківської премії Григорієм Гусейновим, членами знаних родин Обертасів та художників Кравченків, журналістом, митцем Володимиром Кудлачем, іншими небайдужими й талановитими людьми. Був учасником різнопланових культурно-освітніх заходів. Через усе життя пронісши любов до книги, став знаним одеським бібліофілом, який міг допомогти в пошуку будь-якого видання.

Але не вступав до жодної партії. «Я, очевидно, наївся тої радянської системи стосовно всіляких партійних організацій... Але я щасливий, що маю свою Україну. Це моя держава. Якщо своїм життям, своїми вчинками, своїм настроєм, своїми розмовами комусь десь допоміг вирівнятись, повернути голову в потрібному напрямку — то я вже щасливий, — казав він.

Пам'ятаємо!

Ярослава РІЗНИКОВА.

Свято весни

У приміщенні Всеукраїнського центру болгарської культури відбулося урочисте відкриття міжнародної виставки «Свято весни».

За підтримки Спілки мариністів Одеси більше двадцяти художників представили на вернісаж свої роботи: від ліричного і водночас войовничого образу козака Мамая авторства молодих майстринь Анастасії Грудки, Ганни Даниленко і Світлани Коновал-Чечко до етнічних мотивів Олени Веселовської («Коло підтримки»), символізму у зображенні чотирьох стихій — Землі, Повітря, Вогню та Води — в картинах Тетяни Тоарки («Птахи прилетіли») та яскравої абстракції Стелли Мунтян («Щасливий день»).

Краса весни у пробудженні природних сил наче дихає з робіт Марії Пресняк, Оксани Панчишиної, Даниїла Тисяченка, Віталіни Вівсяної та інших митців. Сюжетну лінію весняного настрою підкреслює «Лямур» і «Валентинів день» Марічки Леон, а «Ранкова кава» Олексія Маліка та «Турецький чай» Катерини Богданової додають приємного післясмаку експозиції...

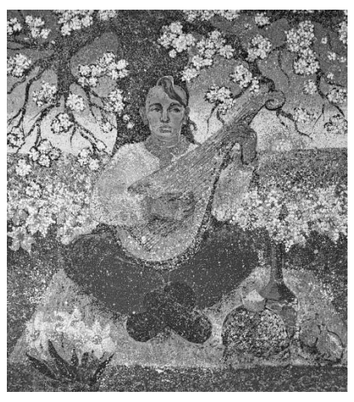

— Ми відкриваємо художню виставку «Свято весни» у непростий для всіх нас час, — зауважив директор Всеукраїнського центру болгарської культури Дмитро Терзі. — І мені приємно зазначити, що тут присутній дух відродження, пробудження до життя, нових звитяг та перемоги. Двері нашого центру відчинені для всіх у зручний для кожного час.

Вікторія БРУХАЛЬ.

Любімо Україну!

Екскурс у життя і творчість Володимира Сосюри

У Міжнародний день рідної мови (21 лютого) ми передусім згадуємо тих, хто створював нинішній образ української мови: Тараса Шевченка, Лесю Українку, Івана Франка та інших наших велетів. У цей день ми говоримо і про поета, чиї головні рядки були присвячені любові. Любові до своєї країни, культури та мови.

Простора зала Одеського літературного музею заповнена юними відвідувачами. Їхні очі звернені до гіда, що проводить для них екскурсію життям і творчістю Володимира Сосюри — одного з найцікавіших українських поетів XX століття. Двозначний герой, людина, у якій намагалися уживатися національний дух та ідеї комунізму, він подарував українській літературі понад 40 збірників своїх творів.

Під час екскурсії була представлена музейна експозиція, присвячена Володимирові Сосюрі: його особисті речі, рукописи, публікації, світлини тощо. Сама мандрівка була поділена за десятиліттями життя поета: від кінця 1910-х — початку 1920-х, коли він служив у війську УНР, а потім перейшов до червоноармійців, до 1960-х — останніх років його життя і смерті від інфаркту в 1965-у. Багато говорилося і про творчість митця: його книжки, незабутні вірші й поеми («Любіть Україну», «Два Володьки», «Третя Рота» та ін.).

Але найбільшу увагу було звернуто до взаємовідносини Володимира Сосюри з українською мовою. До неї у нього було трепетне ставлення. «...українська мова ввійшла у мою плоть і кров як безконечно рідна й улюблена мова, мова мого народу, сином якого я є», — писав він у передмові до свого російськомовного видання «Родине» 1950 року. Ця цитата — головний акцент екскурсії — найкраще відображає основні ідеї, притаманні творчості поета.

Яке значення творчість і життєвий шлях Сосюри мають для нового покоління українців? Усі його твори говорять з нами про любов. Любов до того, що потрібно захищати й розвивати, а іноді — навіть будувати знову. Сьогодні рядки вірша «Любіть Україну» набувають більшого сенсу, ніж раніше. І звучатимуть актуально і завтра, й у наступних століттях.

Єлизавета ТУРЕНКО,
студентка Національного університету «Одеська політехніка».

● Варто знати

До аптеки — з е-рецептом

З упровадженням електронного рецепта на всі рецептурні препарати у людей виникає дедалі більше запитань. Це цілком природно, адже тепер ця норма пошириться на велику групу ліків, які вживають українці.

Пресслужба Міністерства охорони здоров'я України відповідає на найпоширеніші з них.

На які ліки буде потрібен електронний рецепт?

Електронний рецепт пошириться на всі зареєстровані в Україні лікарські засоби, що підлягають відпуску за рецептом лікаря. При цьому перелік рецептурних ліків не розширюється. Усі ліки, якій й раніше підлягали відпуску за рецептом лікаря, можна буде отримати і за електронним рецептом.

Чи діятимуть паперові?

Так, е-рецепт впроваджуватиметься поступово: за відсутності світла чи зв'язку у медичному закладі лікар, як і раніше, зможе виписати вам рецепт на спеціальному паперовому бланку.

Чи потрібно мати декларацію із сімейним лікарем, щоб отримати рецепт?

Електронний рецепт можна отримати незалежно від наявності декларації з сімейним лікарем. Але пацієнт має бути обов'язково зареєстрований в електронній системі охорони здоров'я — це проста процедура, яку може швидко здійснити будь-який лікар.

Які лікарі виписуватимуть е-рецепти?

Виписати е-рецепт зможуть лікарі усіх спеціальностей державних, комунальних чи приватних клінік або ж лікар-ФОП.

Чи зможе лікар виписати рецепт на конкретну торгову назву ліків?

Е-рецепт не містить торгових назв препаратів, а лише міжнародну непатентовану назву, іншими словами — діючу речовину. Відтак пацієнт самостійно приймає рішення щодо бренду лікарського засобу з відповідною діючою речовиною.

Чи можна придбати меншу кількість ліків за рецептом, ніж призначив лікар?

Так, ви зможете погасити електронний рецепт частково, тобто придбати меншу кількість ліків, аніж вам призначено. Йдеться про одноразове погашення рецепта на мінімальну кількість препарату (наприклад, блістер чи ампулу). При цьому повторно отримувати рецепт для відпуску залишку ліків не потрібно.

Як отримати рецепт на ліки в сільській місцевості, де обмежений доступ до медичних послуг?

Пацієнти у віддалених регіонах зможуть придбати рецептурні ліки за паперовим рецептом від фельдшера.

Чи обов'язково мати телефон, щоб отримати е-рецепт?

У разі, якщо ви чи ваші близькі не маєте мобільного телефону, лікар надрукує спеціальну інформаційну пам'ятку з деталями призначення, номером та кодом для погашення рецепта в аптеці.

Чи будуть винятки на відпуск ліків на територіях, де ведуться бойові дії?

Так, на період дії воєнного стану діятимуть винятки на придбання рецептурних ліків без рецепта лікаря у межах територіальних громад, розташованих у районах проведення активних військових (бойових) дій.

Корисна термобробка

Не всі овочі й фрукти під час термічної обробки втрачають свої поживні та цілющі

властивості. Є й такі, чия користь під дією температури, навпаки, посилюється.

Помідори. Томати корисні завдяки великому вмісту антиоксиданту — лікопену. А його корисні властивості активізуються саме при нагріванні. Тож найкориснішими будуть томатні соуси, тушковані або запечені помідори.

Яблука. Яблука містять багато пектину і разом з волокнами очищують та покращують роботу травної системи. При цьому в обробленому вигляді пектин краще засвоюється організмом.

Броколі. Сульфорафан, що міститься в броколі, знижує ризик цукрового діабету другого типу та деяких онкологічних хвороб. Усі свої корисні властивості сульфорафан розкриває саме при термічній обробці.

Гарбуз. Пектин і бета-каротин, які містить гарбуз, краще засвоюються після термічної обробки продукту. Найкраще — у пареному або тушкованому вигляді.

Найкорисніші крупи

Гречка. Джерело рослинного протеїну, повільних вуглеводів та антиоксидантів, які захищають організм від старіння. Груба клітковина виводить надлишки холестерину, а також знижує ризик розвитку цукрового діабету.

Бурий рис. Містить цинк, здатний захистити й відновити шкіру та слизові. Фосфор, магній, цинк, вітаміни групи В і клітковина містяться в лушпинні зерен.

Цільнозернова вівсянка. Багата білком, грубою клітковиною, корисними мікроелементами та вітамінами. Захищає судини від надлишків холестерину, зміцнює імунітет, покращує стан волосся та шкіри, знижує рівень цукру в крові.

Булгур. Джерело вітамінів К, групи В та Е, бета-каротину, магнію, кальцію й заліза. Сприяє відтоку жовчі, що береже від утворення каменів і захищає печінку.

Кукурудзяна крупа. Її перевага полягає у відсутності глютену. Корисні речовини, що містяться в цій крупі, благотворно впливають на травну систему.

Турбота про судини

Для еластичності. Візьміть по одній чайній ложці лимонного соку, меду і соняшникової олії, змішайте і випийте натщесерце. Курс оздоровлення — 10 днів.

Розчиніть одну чайну ложку меду у 3/4 склянки теплої кип'яченої води, додайте сік половини лимона. Пийте перед сном упродовж 10 днів.

Для очищення. Пропустіть через м'ясорубку 2 середніх лимони, додайте 2 столові ложки меду, ретельно перемішайте, покладіть у скляну банку і витримайте при кімнатній температурі добу. Приймайте по 3 чайні ложечки на день перед їжею або з чаєм.

● За межею закону

Перерване «відрядження»

Прикордонники Білгород-Дністровського загону запобігли реалізації планів правопорушника з переправлення чоловіків призовного віку через державний кордон.

Перевіряючи оперативну інформацію, вартові кордону встановили, що мешканець Одещини задля «легкого заробітку» через закритий телеграм-канал вирішив надати послуги з безперешкодного потрапляння в іншу країну.

Щоб реалізувати свої протиправні наміри, 73-річний громадянин України вдався до хитрощів. Спочатку він проінструктував двох майбутніх втікачів, щоб ті прибули до Одеси і, знявши номер у готелі, чекали його дзвінка. Потім підробив документи — оформив чоловікам псевдодовідку про їхнє нібито відрядження до порту в Рені. «Командировочні» за такі «послуги» мали сплатити по 4500 доларів.

Заходи з протидії незаконному переправленню осіб через державний кордон проводили оперативники Білгород-Дністровського та Подільського прикордонних загонів.

Із колаборантського кубла

Поліцейські відправили на лаву підсудних ще одного пропагандиста «русского міра» — 41-річного жителя Одеси, який чекав на кремлівських «визволителів».

Проросійськи налаштований чолов'яга у місцевому закладі харчування закликав присутніх підтримати владу країни-агресора, називав війну в Україні «визвольною спецоперацією», а Одесу — споконвічно російським містом, а ще переконував, що з приходом кремлівського режиму у нас покращиться рівень життя.

У колабораційній діяльності його викрили співробітники відділення поліції №2 Одеського районного управління поліції №1.

«На підставі зібраних доказів дізнавачі поліції під процесуальним керівництвом Суворовської окружної прокуратури міста Одеси повідомили фігуранту про підозру у колабораційній діяльності, що передбачено ч. 1 ст. 111-1 Кримінального кодексу України. Йдеться про публічне заперечення громадянином України здійснення збройної агресії проти нашої держави і публічні заклики до підтримки рішень та дій держави-агресора. Визнавши зібрані в ході дізнання докази достатніми, поліцейські склали обвинувальний акт і скерували його до суду», — повідомив начальник сектора дізнання територіального підрозділу поліції Сергій Харламбов.

● Повідомлення

Приватне підприємство «ТАВРІЯ-І» повідомляє про наміри отримати дозволи на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами.

Підприємство здійснює господарську діяльність згідно з КВЕД «Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами».

Юридична адреса: 68000, Одеська обл. м. Чорноморськ, пр. Миру, 35.

Адреса виробничого об'єкта: 68001, м. Чорноморськ, вул. Данченка, 7б.

У результаті виконання інвентаризації було виявлене 1 (одне) джерело викидів забруднюючих речовин. Основні забруднюючі речовини, що потрапляють в атмосферу: оксиди азоту, оксиди вуглецю, сірки діоксид та речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна). Їх річний викид складає 0,249 т/рік, парникові гази — 19,51 т/рік.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря на об'єкті не перевищують нормативів гранично допустимих викидів, установлених законодавством.

Застосовані технології не впливають негативно на навколишнє соціальне і техногенне середовище.

Заходи щодо скорочення викидів забруднюючих речовин не розроблялися.

Зауваження та пропозиції щодо отримання дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами слід надавати у Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації за адресою: м. Одеса, вул. Канатна, 83, тел. 048-728-35-52.

Приватне підприємство «Хьюман ресорсис аутсорсинг кампані» повідомляє про наміри отримати дозволи на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами.

Юридична адреса підприємства: 65086, м, Одеса, вул. Семена Палія, 127, кв. 186.

Господарська діяльність згідно із КВЕД «Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами».

Адреса виробничого об'єкта: 65102, м. Одеса, вул. Чорноморського козацтва, 161.

У результаті виконання інвентаризації було виявлено 1 (одне) джерело викидів забруднюючих речовин. Основні забруднюючі речовини, що потрапляють в атмосферу: оксиди азоту, оксиди вуглецю, сірки діо-ксид та речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна). Їх річний викид складає 0,2015 т/рік, парникові гази — 15,81 т/рік.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря на об'єкті не перевищують нормативів гранично допустимих викидів, установлених законодавством.

Застосовані технології не впливають негативно на навколишнє соціальне і техногенне середовище.

Заходи щодо скорочення викидів забруднюючих речовин не розроблялися.

Зауваження та пропозиції щодо отримання дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами слід надавати у Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації за адресою: м. Одеса, вул. Канатна, 83, тел. 048-728-35-52.

Приватне підприємство «ТАВРІЯ ПЛЮС» повідомляє про наміри отримати дозволи на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами для тринадцяти виробничих об'єктів.

Підприємство здійснює господарську діяльність згідно з КВЕД «Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами».

Юридична адреса: 65091, м. Одеса, вул. М'ясоїдівська, буд. 14.

Адреси виробничих об'єктів:

1) 67667, Одеська обл., смт Хлібодарське, вул. Чорноморська, 11.

У результаті виконання інвентаризації було виявлено 2 джерела викидів забруднюючих речовин. Основні забруднюючі речовини, що надходять в атмосферу: акролеїн, ацетальдегід, оцтова кислота, спирт етиловий, оксиди азоту, оксиди вуглецю, сірки діоксид та речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна). Їх річний викид складає 0,4513 т/рік, парникові гази — 33,741 т/рік.

2) 65110, Одеська обл., смт Авангард, вул. Торгова, 27.

У результаті виконання інвентаризації було виявлено 3 джерела викидів забруднюючих речовин. Основні забруднюючі речовини, що надходять в атмосферу: акролеїн, ацетальдегід, оцтова кислота, спирт етиловий, оксиди азоту, оксиди вуглецю, сірки діоксид та речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна).

Їх річний викид складає 0,5052 т/рік, парникові гази — 33,741 т/рік.

3) 65074, м. Одеса, вул. Косовська, 4А.

У результаті виконання інвентаризації було виявлено 8 джерел викидів забруднюючих речовин. Основні забруднюючі речовини, що надходять в атмосферу: акролеїн, ацетальдегід, оцтова кислота, спирт етиловий, оксиди азоту, оксиди вуглецю, сірки діоксид та речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна). Їх річний викид складає 1,6098 т/рік, парникові гази — 98,793 т/рік.

4) 65016, м. Одеса, вул. Каманіна, 20.

У результаті виконання інвентаризації було виявлено 2 джерела викидів забруднюючих речовин. Основні забруднюючі речовини, що надходять в атмосферу: акролеїн, ацетальдегід, оцтова кислота, спирт етиловий, оксиди азоту, оксиди вуглецю, сірки діоксид та речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна). Їх річний викид складає 0,510 т/рік, парникові гази — 38,91 т/рік.

5) 65005, м. Одеса, вул. Бугаївська, 44.

У результаті виконання інвентаризації було виявлено 2 джерела викидів забруднюючих речовин. Основні забруднюючі речовини, що надходять в атмосферу: акролеїн, ацетальдегід, оцтова кислота, спирт етиловий, оксиди азоту, оксиди вуглецю, сірки діоксид та речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна). Їх річний викид складає 0,4422 т/рік, парникові гази — 33,741 т/рік.

6) 65049, м. Одеса, вул. Недєліна, 82а.

У результаті виконання інвентаризації було виявлено 1 джерело викидів забруднюючих речовин. Основні забруднюючі речовини, що надходять в атмосферу: оксиди азоту, оксиди вуглецю, сірки діоксид та речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна). Їх річний викид складає 0,5252 т/рік, парникові гази — 40,58 т/рік.

7) 65038, м. Одеса, вул. Дача Ковалевського, 121, пр. 515/518.

У результаті виконання інвентаризації було виявлено 1 джерело викидів забруднюючих речовин. Основні забруднюючі речовини, що надходять в атмосферу: оксиди азоту, оксиди вуглецю, сірки діоксид та речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна). Їх річний викид складає 0,3447 т/рік, парникові гази — 27,05 т/рік.

8) 65005, м. Одеса, вул. Запорізька, 12.

У результаті виконання інвентаризації було виявлено 1 джерело викидів забруднюючих речовин. Основні забруднюючі речовини, що надходять в атмосферу: оксиди азоту, оксиди вуглецю, сірки діоксид та речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна). Їх річний викид складає 0,1401 т/рік, парникові гази — 10,94 т/рік.

9) 65025, м. Одеса, вул. Академіка Заболотного, 40.

У результаті виконання інвентаризації було виявлено 1 джерело викидів забруднюючих речовин. Основні забруднюючі речовини, що надходять в атмосферу: оксиди азоту, оксиди вуглецю, сірки діоксид та речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна). Їх річний викид складає 0,1087 т/рік, парникові гази — 7,90 т/рік.

10) 65114, м. Одеса, вул. Небесної Сотні, 29.

У результаті виконання інвентаризації було виявлено 1 джерело викидів забруднюючих речовин. Основні забруднюючі речовини, що надходять в атмосферу: оксиди азоту, оксиди вуглецю, сірки діоксид та речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна). Їх річний викид складає 0,3568 т/рік, парникові гази — 27,96 т/рік.

11) 68610, Одеська обл., м. Ізмаїл, вул. Гагаріна, 12.

У результаті виконання інвентаризації було виявлено 1 джерело викидів забруднюючих речовин. Основні забруднюючі речовини, що надходять в атмосферу оксиди азоту, оксиди вуглецю, сірки діоксид та речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (мікрочастинки та волокна). Їх річний викид складає 0,3448 т/рік, парникові гази — 27,051 т/рік.

12) 65104, м. Одеса, вул. Академіка Глушка, 26.

У результаті виконання інвентаризації було виявлено 1 джерело викидів забруднюючих речовин. Основні забруднюючі речовини, що надходять в атмосферу: оксиди азоту, оксиди вуглецю, сірки діоксид та вуглеводні насичені С12 — С19. Їх річний викид складає 0,0662 т/рік, парникові гази — 4,52 т/рік.

13) 65046, м. Одеса, вул. Академіка Філато-ва, 70, корп. 1.

У результаті виконання інвентаризації було виявлено 1 джерело викидів забруднюючих речовин. Основні забруднюючі речовини, що надходять в атмосферу: оксиди азоту, оксиди вуглецю, сірки діоксид та вуглеводні насичені С12 — С19. Їх річний викид складає 0,0832 т/рік, парникові гази — 5,75 т/рік.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря на всіх 13-ти об'єктах не перевищують нормативів гранично допустимих викидів, установлених законодавством.

Використані технології не впливають негативно на навколишнє соціальне і техногенне середовище.

Заходи щодо скорочення викидів забруднюючих речовин не розроблялися.

Зауваження та пропозиції щодо отримання дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами слід надавати у Департамент екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації за адресою:

м. Одеса, вул. Канатна, 83, тел. 048-728-35-52.

● До уваги громадськості

Додаток 3 до Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля

(дата офіційного опублікування в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (автоматично генерується програмними засобами ведення Реєстру, не зазначається суб'єктом господарювання)

202311610289

(реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності)

ОГОЛОШЕННЯ
про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля

Повідомляємо про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, зазначеної у пункті 1 цього оголошення, з метою виявлення, збирання та врахування зауважень і пропозицій громадськості до планованої діяльності.

1. Планована діяльність

ТОВ «ЕКОГРІН-ЛАЙН» передбачає здійснювати свою господарську діяльність у сфері поводження з відходами, у тому числі з небезпечними відходами (збирання, зберігання, оброблення (перероблення), знешкодження, утилізація, видалення) на майданчику, що розташований в промисловій зоні, за адресою: 67560, Одеська обл., Одеський р-н, Красносільська сільська рада, 21 км Старокиївського шосе, будинок 24/1.

У рамках планованої діяльності планується збирання, зберігання, оброблення, перероблення, утилізація, знешкодження відходів, внесених до Жовтого та Зеленого переліків відходів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 13.07.2000 р. №1120 «Про затвердження Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням Жовтого та Зеленого переліків відходів».

Зокрема, на підприємстві планується вести діяльність з виробництва піролізного палива та технічного вуглецю, а також твердого палива, формованого з відходів (RDF).

(загальні технічні характеристики, у тому числі параметри планованої діяльності: потужність, довжина, площа, обсяг виробництва тощо), місце провадження планованої діяльності).

2. Суб'єкт господарювання

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕКОГРІН-ЛАЙН», код ЄДРПОУ — 43236018.

(повне найменування юридичної особи, код згідно з ЄДРПОУ або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи - підприємця, ідентифікаційний код або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті),

юридична адреса: 65113, Одеська обл., місто Одеса, вулиця Академіка Вільямса, будинок 54, корпус 3, квартира 6; контактний номер телефону — 380664154021.

місцезнаходження юридичної особи або місце провадження діяльності фізичної особи - підприємця (поштовий індекс, адреса), контактний номер телефону).

3. Уповноважений орган, який забезпечує проведення громадського обговорення

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Департамент екологічної оцінки та контролю, відділ оцінки впливу на довкілля: 03035, м. Київ, вул. Митрополита Василя Липківського, 35, тел./факс.: (044) 206-31-40, 206-31-50, e-mail: OVD@mepr.gov.ua, контактна особа: заступник директора департаменту — начальник відділу оцінки впливу на довкілля Департаменту екологічної оцінки, контролю та екологічних фінансів — Грицак Олена Анатоліївна.

(найменування уповноваженого органу, місцезнаходження, номер телефону та контактна особа).

4. Процедура прийняття рішення про провадження планованої діяльності та орган, який розглядатиме результати оцінки впливу на довкілля

Документи дозвільного характеру, передбачені законодавством, за умови, що вони не передбачають встановлення (затвердження) змін у діяльності, затвердженій (схваленій) рішенням про провадження планованої діяльності або подовження строків її провадження (згідно з п.9 статті 9 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»).

(вид рішення про провадження планованої діяльності, орган, уповноважений його видавати, нормативний документ, що передбачає його видачу).

5. Строки, тривалість та порядок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, включаючи інформацію про час і місце всіх запланованих громадських слухань

Тривалість громадського обговорення становить 25 робочих днів (не менше 25, але не більше 35 робочих днів) з моменту офіційного опублікування цього оголошення (зазначається у назві оголошення) та надання громадськості доступу до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої додаткової інформації, визначеної суб'єктом господарювання, що передається для видачі висновку з оцінки впливу на довкілля.

Протягом усього строку громадського обговорення громадськість має право подавати будь-які зауваження або пропозиції, які, на її думку, стосуються планованої діяльності, без необхідності їх обґрунтування. Зауваження та пропозиції можуть подаватися в письмовій формі (у тому числі в електронному вигляді) та усно під час громадських слухань із внесенням до протоколу громадських слухань. Пропозиції, надані після встановленого строку, не розглядаються.

Тимчасово, на період дії та в межах території карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби (COVID-19), спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, до повного його скасування та протягом 30 днів з дня скасування карантину, громадські слухання не проводяться і не призначаються на дати, що припадають на цей період.

Громадські слухання (перші) відбудуться: відповідно до п. 2-1 статті 17 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» №2059-VIII (редакція від 17.07.2020 р., підстава №733-IX), тимчасово, на період дії та в межах території карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), до повного його скасування та протягом 30 днів з дня скасування карантину, громадське обговорення планованої діяльності проводиться у формі надання письмових зауважень і пропозицій (у тому числі в електронному вигляді), про що зазначається в оголошенні про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля. Зауваження і пропозиції громадськості (у тому числі в електронному вигляді) приймаються до Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України:

— в письмовій формі — 03035, м. Київ, вул. Митрополита Василя Липківського, 35;

— в електронному вигляді — e-mail: OVD@mepr.gov.ua.

(зазначити дату, час, місце та адресу проведення громадських слухань).

Громадські слухання (другі) відбудуться: не заплановано.

(зазначити дату, час, місце та адресу проведення громадських слухань).

6. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган, що забезпечує доступ до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої доступної інформації щодо планованої діяльності

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Департамент екологічної оцінки та контролю, відділ оцінки впливу на довкілля: 03035, м. Київ, вул. Митрополита Василя Липківського, 35, тел./факс.: (044) 206-31-40, 206-31-50, e-mail: OVD@mepr.gov.ua, контактна особа: заступник директора департаменту — начальник відділу оцінки впливу на довкілля Департаменту екологічної оцінки, контролю та екологічних фінансів — Грицак Олена Анатоліївна.

(зазначити найменування органу, місцезнаходження, номер телефону та контактну особу).

7. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган, до якого надаються зауваження і пропозиції, та строки надання зауважень і пропозицій

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Департамент екологічної оцінки та контролю, відділ оцінки впливу на довкілля: 03035, м. Київ, вул. Митрополита Василя Липківського, 35, тел./факс.: (044) 206-31-40, 206-31-50, e-mail: OVD@mepr.gov.ua, контактна особа: заступник директора департаменту — начальник відділу оцінки впливу на довкілля Департаменту екологічної оцінки, контролю та екологічних фінансів — Грицак Олена Анатоліївна.

Зауваження і пропозиції приймаються протягом усього строку громадського обговорення, зазначеного в абзаці другому пункту 5 цього оголошення.

(зазначити найменування органу, поштову та електронну адресу, номер телефону та контактну особу).

8. Наявна екологічна інформація щодо планованої діяльності

Звіт з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності з додатками.

(зазначити усі інші матеріали, надані на розгляд громадськості).

9. Місце (місця) розміщення звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої додаткової інформації (відмінне від приміщення, зазначеного у пункті 6 цього оголошення), а також час, з якого громадськість може ознайомитися з ними

1. ТОВ «ЕКОГРІН-ЛАЙН».

Адреса: 67560, Одеська обл., Одеський р-н, Красносільська сільська рада, 21 км Старокиївського шосе, будинок 24/1; контактний номер телефону — 380664154021.

Контактна особа — Лисицін Євгеній Сергійович.

2. Красносільська територіальна громада.

Адреса: 67560, Одеська обл., Одеський р-н, с. Красносілка, вул. Набережна, буд. 87 А; телефон: 048 752-97-92, e-mail: krasnosilska-sr@ukr.net.

Контактна особа: перший заступник Красносільського сільського голови — Євгеній Хусейнов.

Ознайомлення зі Звітом з оцінки впливу на довкілля можливе щоденно, крім вихідних, з 02.03.2023 р. по 05.04.2023 р. включно.

(найменування підприємства, установи, організації, місцезнаходження, дата, з якої громадськість може ознайомитися з документами, контактна особа).

ФІЗИЧНА ОСОБА-ПІДПРИЄМЕЦЬ СУХІНА ДЕНИС ОЛЕГОВИЧ (ФОП Сухіна Д.О., ідентифікаційний код — 3233414071, юридична адреса — 66300, Одеська обл., м. Подільськ, вул. Армійська, 627, кв. 4, тел. (066) 513-90-71, ел. пошта — denissuhina@ukr.net) повідомляє про наміри отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря для об'єкта — автозаправної станції, яка розташована за адресою: 66302, Одеська область, Подільський район, м. Подільськ, вул. Осипенка, 22.

Підприємством було проведено Оцінку впливу на довкілля та отримано Висновок з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності №05-57/2022989938/1 від 16.01.2023. Дозвіл на викиди отримується з метою отримання права на експлуатацію технологічного обладнання АЗС, з якого в атмосферне повітря надходять забруднюючі речовини.

При експлуатації автозаправної станції стаціонарними джерелами забруднення атмосферного повітря є дихальні клапани трьох наземних резервуарів зберігання рідкого моторного палива та паливо-роздавальна колонка TOKHEIM QUANTIUM 400 T-U.

При наливанні та зберіганні палива в резервуарах, а також в процесі роздачі палива через ПРК в атмосферне повітря потрапляють бензин (нафтовий, малосірчистий у перерахунку на вуглець) — 0,875 т/рік та вуглеводні насичені C_{12}-C_{19} (розчинник РПК-26511 та ін.) у перерахунку на сумарний органічний вуглець — 0,004 т/рік.

На підприємстві нема виробництв і технологічного устаткування, на яких повинні впроваджуватися найкращі доступні технології і методи керування.

Аналіз даних інвентаризації джерел викидів свідчить про те, що фактичні викиди забруднюючих речовин менші, ніж нормативні гранично допустимі викиди, заходи щодо скорочення обсягів викидів не плануються.

Встановлені нормативи гранично допустимих викидів дотримуються. Перевищення гранично допустимих концентрацій на межі санітарно-захисної зони відсутні.

Зауваження та пропозиції щодо намірів приймаються в місячний термін після публікації до Департаменту екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації за адресою: 65032, м. Одеса, вул. Канатна, 83, тел./факс (048) 728-35-05.

ФІЗИЧНА ОСОБА-ПІДПРИЄМЕЦЬ СУХІНА ОЛЕГ МИХАЙЛОВИЧ (ФОП Сухіна О.М., ідентифікаційний код — 2340619832, юридична адреса — 66300, Одеська обл., м. Подільськ, вул. Армійська, 627, кв. 4, тел. +380996002015, ел. пошта — denissuhina@ukr.net) повідомляє про наміри отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря для об'єкта — паливного складу, який розташований за адресою: 66302, Одеська обл., м. Подільськ, вул. Соборна, 222в.

Підприємством було проведено Оцінку впливу на довкілля та отримано Висновок з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності №05-57/2022989939/2 від 16.01.2023. Дозвіл на викиди отримується з метою отримання права на експлуатацію технологічного обладнання паливного складу, з якого в атмосферне повітря надходять забруднюючі речовини.

При експлуатації паливного складу стаціонарними джерелами забруднення атмосферного повітря є дихальні клапани резервуарів зберігання рідкого моторного палива, паливо-роздавальні колонки, наливна естакада та гараж.

Від джерел викидів підприємства в атмосферне повітря надходять такі забруднюючі речовини: бензин (нафтовий, малосірчистий в перерахунку на вуглець) — 3,456 т/рік та вуглеводні насичені C_{12}-C_{19} (розчинник РПК-26511 та ін.) у перерахунку на сумарний органічний вуглець — 0,007 т/рік, оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) в перерахунку на діоксид азоту — 0,0001 т/рік, оксид вуглецю — 0,0001 т/рік.

На підприємстві нема виробництв і технологічного устаткування, на яких повинні впроваджуватися найкращі доступні технології і методи керування.

Аналіз даних інвентаризації джерел викидів свідчить про те, що фактичні викиди забруднюючих речовин менші, ніж нормативні гранично допустимі викиди, заходи щодо скорочення обсягів викидів не плануються.

Встановлені нормативи гранично допустимих викидів дотримуються. Перевищення гранично допустимих концентрацій на межі санітарно-захисної зони відсутні.

Зауваження та пропозиції щодо намірів приймаються в місячний термін після публікації до Департаменту екології та природних ресурсів Одеської обласної державної адміністрації за адресою: 65032, м. Одеса, вул. Канатна, 83, тел./факс (048) 728-35-05.

Чорноморські НОВИНИ
Свідоцтво про державну реєстрацію
Серія ОД №1950-821ПР
від 28 січня 2019 року.
Засновник: Редакція громадсько-політичної газети «Чорноморські новини».
Передплатний індекс — 61119.

65008, м. Одеса-8,
пл. Бориса Дерев'янка, 1.
Приймальня — 050 55-44-206;
вайбер — 068 127-17-55.
e-mail: cn@optima.com.ua; chornomorka@i.ua
Читайте нас в Інтернеті: www.chornomorka.com

Думки і висловлювання авторів публікацій у «Чорноморських новинах» можуть не збігатися з точкою зору редакції.
Матеріали з позначкою PR та під рубриками «Трибуна», «Позиція» публікуються на комер-ційних засадах.
Відповідальність за достовірність реклами несе рекламодавець.

Редактор Іван МЕЛЬНИК.
Газета набрана і зверстана у комп'ютерному центрі редакції, видрукувана у КП «Видавництво «Чорномор'я» (м. Одеса, пл. Бориса Дерев'янка, 1).
Зам. №112.
Тираж у березні— 20350.